

Rozdíly v křesťanském a ateistickém manželství

Ivana Hamanová

Bakalářská práce
2012/2013



Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta humanitních studií
Ústav pedagogických věd
akademický rok: 2012/2013

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Ivana HAMANOVÁ**
Osobní číslo: **H10672**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obor: **Sociální pedagogika**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Rozdíly v křesťanském a ateistickém manželství**

Zásady pro vypracování:

Zpracování rešerše a studium odborné literatury.
Vymezení pojmů a teoretických východisek z oblasti rodiny a manželství.
Příprava metodiky výzkumné části.
Realizace kvalitativního výzkumu metodou rozhovoru.
Zpracování a vyhodnocení získaných dat, včetně jejich interpretace.
Prezentace výsledků výzkumu, jejich shrnutí a doporučení pro praxi.

Rozsah bakalářské práce:

Rozsah příloh:

Forma zpracování bakalářské práce: **tištěná/elektronická**

Seznam odborné literatury:

MOŽNÝ, Ivo. Sociologie rodiny. Praha: Sociologické nakladatelství (Slon), 2002. ISBN 80-86429-05-9.

Bible : Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad. Praha : Česká biblická společnost, 1995. ISBN 80-85810-07-7.

MROWIEC, Katia, KUBLER, Michel a SFEIR, Antoine. Bůh, Jahve, Alláh: vše, co nás zajímá o křesťanství, judaismu a islámu. Praha: Garamond, 2009. ISBN 978-80-7407-058-7.

KARSTEN, Hartmut. Ženy - muži. Praha: Portál, 2006. ISBN 80-7367-145-X.

KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka. Rodinné právo v otázkách a odpovědích. Praha: Computer Press, 2000. ISBN 80-7226-365-X.

ŠVARŤÍČEK, Roman a ŠEĎOVÁ, Klára. Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Vedoucí bakalářské práce:

Mgr. Eva Šalenová

Ústav pedagogických věd

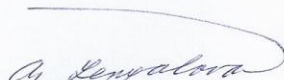
Datum zadání bakalářské práce:

30. listopadu 2012

Termín odevzdání bakalářské práce:

3. května 2013

Ve Zlíně dne 12. února 2013


doc. Ing. Aněžka Lengálová, Ph.D.
děkanka




Mgr. Jakub Hladík, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

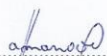
Beru na vědomí, že

- odevzdáním bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby ¹⁾;
- beru na vědomí, že bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k nahlédnutí;
- na moji bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3 ²⁾;
- podle § 60 ³⁾ odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- podle § 60 ³⁾ odst. 2 a 3 mohu užít své dílo – bakalářskou práci - nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen s předchozím písemným souhlasem Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše);
- pokud bylo k vypracování bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tj. k nekomerčnímu využití), nelze výsledky bakalářské práce využít ke komerčním účelům.

Prohlašuji, že

- elektronická a tištěná verze bakalářské práce jsou totožné;
- na bakalářské práci jsem pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.

Ve Zlíně 25.2013

.....


¹⁾ zákon č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, § 47b Zveřejňování závěrečných prací:

(1) Vysoká škola nevydělečně zveřejňuje disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce, u kterých proběhla obhajoba, včetně posudků oponentů a výsledku obhajoby prostřednictvím databáze kvalifikačních prací, kterou spravuje. Způsob zveřejnění stanoví vnitřní předpis vysoké školy.

(2) *Disertační, diplomové, bakalářské a rigorózní práce odevzdané uchazečem k obhajobě musí být též nejméně pět pracovních dnů před konáním obhajoby zveřejněny k nahlášení veřejnosti v místě určeném vnitřním předpisem vysoké školy nebo není-li tak určeno, v místě pracoviště vysoké školy, kde se má konat obhajoba práce. Každý si může ze zveřejněné práce pořizovat na své náklady výpisy, optisy nebo rozmnoženiny.*

(3) *Platí, že odevzdáním práce autor souhlasí se zveřejněním své práce podle tohoto zákona, bez ohledu na výsledek obhajoby.*

2) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 35 odst. 3:

(3) *Do práva autorského také nezasahuje škola nebo školské či vzdělávací zařízení, užije-li nikoli za účelem přímého nebo nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu k výuce nebo k vlastní potřebě dílo vytvořené žákem nebo studentem ke splnění školních nebo studijních povinností vyplývajících z jeho právního vztahu ke škole nebo školskému či vzdělávacímu zařízení (školní dílo).*

3) zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, § 60 Školní dílo:

(1) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení mají za obvyklých podmínek právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla (§ 35 odst.*

3). *Odpirá-li autor takového díla udělit svolení bez vážného důvodu, mohou se tyto osoby domáhat nahrazení chybějícího projevu jeho vůle u soudu. Ustanovení § 35 odst. 3 zůstává nedotčeno.*

(2) *Není-li sjednáno jinak, může autor školního díla své dílo užit či poskytnout jinému licenci, není-li to v rozporu s oprávněnými zájmy školy nebo školského či vzdělávacího zařízení.*

(3) *Škola nebo školské či vzdělávací zařízení jsou oprávněny požadovat, aby jim autor školního díla z výdělku jim dosaženého v souvislosti s užitím díla či poskytnutím licence podle odstavce 2 přiměřeně přispěl na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložily, a to podle okolností až do jejich skutečné výše; přitom se přihlídně k výši výdělku dosaženého školou nebo školským či vzdělávacím zařízením z užití školního díla podle odstavce 1.*

ABSTRAKT

Bakalářská práce se zabývá problematikou manželství a problematikou křesťanství. Teoretická část je sestavena tak, podala ucelený přehled o manželství. Věnuje se manželství z pohledu legislativy, hodnotami v manželství, jako je volný čas nebo děti a zahrnuje také teoretická východiska pro oblast komunikace v manželství.

Praktická část se věnuje kvalitativnímu výzkumu provedeného rozhovory se třemi křesťanskými manželskými páry a se třemi ateistickými manželskými páry.

Cílem práce je poukázat na různorodost v manželstvích a zjistit, zda existují rozdíly mezi křesťanskými a ateistickými manželstvími.

Klíčová slova: manželství, sňatek, rozvod, komunikace, konflikt, finance, volný čas

ABSTRACT

The bachelor thesis deals with the issue of marriage and Christianity. The theoretical part is formulated filed a comprehensive overview of marriage. It deals with marriage in terms of legislation, the values of marriage, such as leisure or children and includes theoretical basis for the communication in marriage.

The practical part is devoted to qualitative research conducted interviews with three Christian married couples and three atheistic married couples.

The aim is to highlight the diversity in marriages and determine whether there are differences between the Christian and the atheist marriages.

Keywords: wedlock, marriage, divorce, communication, conflict, finances, leisure

Poděkování

Děkuji paní Mgr. Evě Šalenové za cenné rady a odborné vedení při zpracování bakalářské práce.

Mé poděkování také náleží všem manželským párům, které mi dovolily nahlédnout do jejich života, a věnovali mi svůj čas.

Zároveň chci také poděkovat své rodině, svým přátelům a především svému manželovi za pomoc, podporu a trpělivost.

Prohlašuji, že odevzdaná verze bakalářské/diplomové práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

OBSAH

ÚVOD	9
I TEORETICKÁ ČÁST	10
1 MANŽELSTVÍ A LEGISLATIVA	11
1.1 VZNIK MANŽELSTVÍ	11
1.2 PŘEKÁŽKY UZAVŘENÍ MANŽELSTVÍ.....	12
1.3 CO MUSÍ MANŽELSTVÍ PŘEDCHÁZET	13
1.4 TYPY SŇATKŮ	14
1.4.1 Občanský sňatek.....	15
1.4.2 Církevní sňatek.....	15
1.5 VZTAHY MEZI MANŽELI.....	16
1.6 UKONČENÍ MANŽELSTVÍ.....	17
1.6.1 Rozvod	17
2 MANŽELSTVÍ	19
2.1 VÝBĚR PARTNERA	19
2.2 MANŽELSTVÍ, HODNOTY A POROZUMĚNÍ.....	22
2.2.1 Zájmy a volný čas	22
2.2.2 Manželství a děti	23
2.2.3 Hospodaření a finance.....	24
3 KOMUNIKACE V MANŽELSTVÍ	26
3.1 KOMUNIKACE – MODELY A VLIVY	26
3.2 KONFLIKTY A KRIZE	28
3.2.1 Krizová období v manželství	29
3.2.2 Umění omluvy a odpuštění	31
II PRAKTICKÁ ČÁST	32
4 ÚVOD DO VÝZKUMNÉ ČÁSTI PRÁCE	33
4.1 STANOVENÍ VÝZKUMNÉHO CÍLE	33
4.2 VÝZKUMNÝ PROBLÉM A DÍLČÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY	33
4.3 VÝZKUMNÝ SOUBOR	35
4.4 VOLBA VÝZKUMNÉ TECHNIKY	35
4.5 DESIGN VÝZKUMU.....	36
5 VÝSLEDKY PRŮZKUMNÉHO ŠETŘENÍ	38
5.1 ANALÝZA DAT.....	38
5.1.1 Kategorie – Manželství	38
5.1.1.1 Názor na manželství.....	38
5.1.1.2 Pozitiva a negativa manželství.....	39
5.1.1.3 Hodnoty v manželství	39
5.1.2 Kategorie – Komunikace.....	39
5.1.2.1 Společné rozhovory	40
5.1.2.2 Konflikty	40
5.1.2.3 Omluva.....	41
5.1.3 Kategorie – Volný čas	41
5.1.3.1 Společný čas	41

5.1.3.2	Volný čas trávený samostatně.....	42
5.1.4	Kategorie – Domácnost a děti	42
5.1.4.1	Úklid v domácnosti	42
5.1.4.2	Zajišťování nákupů a jídla	43
5.1.4.3	Péče o děti.....	43
5.2	SHRNUTÍ VÝSLEDKŮ ŠETŘENÍ	45
ZÁVĚR	49
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	50
SEZNAM PŘÍLOH	52

ÚVOD

Problematika manželství je stále aktuálnějším a diskutovanějším tématem. V dnešní době se však mladí lidé nezamýšlí nad otázkou, kdy vstoupí do manželství, ale spíše nad otázkou, zda je manželství pro společné žití muže a ženy nutné. V současnosti se ve společnosti čím dál častěji objevuje názor, že manželství není potřeba a liší se od soužití druha a družky jen papírem, tedy oddacím listem. Mladí lidé žijí v kohabitaci a necítí potřebu a nutnost do manželství vstoupit.

V bakalářské práci se také vyskytuje pojem křesťanství. O oblasti náboženství současná společnost hovoří velmi nejistě. Lidé si náboženství spojují více s násilím a agresí, které se objevují stále více, a to v souvislosti s terorismem. Často mají také mylnou představu o tom, jak náboženství, konkrétně křesťanství, vypadá. Většinou si představují seniory, kteří chodí každou neděli do kostela, a tam se neustále modlí. Pro křesťany, kteří však žijí aktivní křesťanský život a mají vztah s Bohem, je to něco, co ovlivnilo a stále ovlivňuje celý jejich život. Bible zasahuje do všech oblastí jejich života, a tedy i oblast manželství.

Jako budoucí sociální pedagogové se budeme setkávat s různými skupinami lidí, ať už se bude jednat o různou věkovou, etnickou či jinou sociální skupinu. Vždy je potřeba znát teoretická východiska a specifické údaje o dané skupině. S lidmi v manželství a s příslušníky určitého náboženství se setkáváme běžně. Obě tyto skupiny se v průběhu času vyvíjejí a mění se. Abychom mohli v budoucím profesním životě těmto skupinám porozumět a poskytnout odbornou pomoc, je důležité znát jejich vývoj, to, jak se mění a přetvářejí, a celoživotně se v této oblasti vzdělávat.

Teoretická část bakalářské práce nás uvádí do problematiky manželství a vysvětluje základní teoretická východiska. Popisuje manželství z pohledu, jak jej definuje zákon, ale také odborníci (například sociologové). Dále se zabývá vlivy, které ovlivňují mladé lidi při výběru životního partnera. Uvádí i některé z hodnot, které jsou v manželství důležité. Část práce je věnovaná komunikaci, konfliktům a jejich řešení.

Praktická část je pak již zaměřena na výzkum šesti manželských párů a zaměřuje se na rozdílnost v konkrétních oblastech manželství křesťanských a ateistických manželských párů.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 MANŽELSTVÍ A LEGISLATIVA

V této kapitole se budeme zabývat manželstvím, jak jej vymezuje. Naším stěžejním zdrojem, ze kterého budeme čerpat v této kapitole je Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině. V uvedeném zákoně je vše, co budeme potřebovat vědět o manželství z pohledu legislativy a tedy i konkrétní normy a pravidla, která jsou určena všem občanům České republiky. Na začátek si pojem manželství vymezíme a uvedeme si, jak manželství vzniká.

1.1 Vznik manželství

„Manželství je v našem právním řádu chápáno jako dlouhodobé, resp. trvalé životní společenství jednoho muže a jedné ženy (nikoli osob téhož pohlaví). Může být uzavřeno pouze na základě svobodného, dobrovolného a uváženého rozhodnutí snoubenců. Jeho cílem je kromě harmonického soužití muže a ženy, jejich vzájemné podpory a pomoci, zejména výchova společných dětí.“ (Kralíčková, 2000, s. 25) Manželství je tedy instituce, která je určena výhradě muži a ženě. Trendem mladých lidí dnešní doby je však žít spolu bez oddacího listu a mít dítě, nebo děti mimo manželství. „Přestože v ČR vstupuje do manželství menší podíl lidí než před rokem 1990, česká společnost je stále výrazně orientovaná na partnerský vztah. Základním vzorcem partnerského chování se postupně stává předmanželské soužití na zkoušku,... Zároveň však třetina mladých lidí o sňatku ve svých plánech vůbec neuvažovala. Lze se domnívat, že současná nízká úroveň sňatečnosti vypovídá jak o odkladu sňatků do vyššího věku, tak do určité míry i o jeho odmítání. V nejbližší budoucnosti je nárůst intenzity sňatečnosti nepravděpodobný.“ (Kocourková, Rabušič, 2006, s. 8) Na tuto skutečnost poukazují i různé statistiky, ze kterých vyplývá, že sňatečnost rok od roku klesá, zatím co rozvodovost stále stoupá.

Manželství vzniká souhlasným prohlášením snoubenců, které musí proběhnout ústní formou. V České republice při obřadu snoubenci odpoví na otázku prostým ANO, které musí být zřetelné a srozumitelné. Oproti jiným zemím, kde si snoubenci navzájem říkají sliby a prohlašují, že vstupují do manželství. V případě, že jeden ze snoubenců na otázku odpoví NE, oddávající vyčká a následně se zeptá znovu. Jestli-že snoubenec opět odpoví NE, musí být obřad přerušen a manželství nevznikne. (Hrušáková, 2000. s. 30)

Důležitou roli při vzniku manželství hrají i svědkové snoubenců. Bez nich by manželství být uzavřeno nemohlo. Zákon neuvádí kromě počtu a zletilosti svědků žádné

další podrobnosti. Měli by však být také způsobilí k právním úkonům. To, že mají příbuzenský vztah se snoubenci, není překážkou.

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině v § 3 odst. 2 stanovuje, že manželství se uzavírá veřejnou a slavnostní formou. Veřejná forma je zde ve významu veřejně přístupné, tedy svatba se má odehrávat na veřejně přístupném místě (Králičková, 2000, s. 27). Na svatbu tak může přijít kdokoli. Svatba je jakýsi životní mezník, kterým začíná něco nového, tudíž by se měla odehrávat slavnostně. Na stylu svatbě a velikosti však již záleží na snoubencích.

V souvislosti se vznikem manželství má veřejnost stále v podvědomí zvyky, které se manželství týkají. Jedná se především o akt zasnub, ohlášek či možnost zrušení manželství po první noci z důvodu nemohoucnosti. Právní řád však tyto zvyky neustanovuje a nijak neuzákoňuje. (Králičková, 2000, s. 25) Akt zasnub je pro dnešní společnost vážnou a důležitou záležitostí. Zákon tento akt však neupravuje a to z toho důvodu, že zasnoubení nechápe jako právní institut. (Hrušáková, 2000, s. 15). Pro společnost je to jakýsi slib mezi mužem a ženou, že se někdy v budoucnosti vezmou. Dříve se svatba konala do roka ode dne zasnub, dnes to již není pravidlem.

1.2 Překážky uzavření manželství

Manželství může být uznáno za neplatné nebo za neexistující a to z několika důvodů. Prvním z důvodů je, pokud je jeden z partnerů již ženatý nebo vdaný. Mnohoženství (mnohomužství) neboli polygamie, je z pohledu trestního zákona trestné. Osobě, která uzavře druhé manželství, nebo osoba uzavírající manželství s osobou již v manželství jiném, hrozí odnětí svobody až na dva roky (Hrušáková, 2000, s. 60). Tento trestný čin však není tak častý, neboť tomu matriční úřady mohou v předodдавkovém řízení předem zabránit.

Další podmínkou je, že manželství může uzavřít pouze muž se ženou a to starší osmnácti let. Ve výjimečných případech může soud manželství udělit výjimku, jestliže je to v souladu se společenským účelem manželství. Jedním z výjimečných případů je těhotenství nezletilé snoubenky starší šestnáct let. Důvod těhotenství však nesmí být jediný a absolutní. Dalším důvodem může být to, že snoubenci spolu již dítě mají, nebo spolu žijí v jedné domácnosti jako druh a družka. (Hrušáková, 2000, s. 64)

Neplatnost manželství se týká i toho, pokud bylo uzavřeno s osobou v řadě přímého příbuzenského vztahu (Králičková, 2000, s. 29). Přičemž příbuzenským vztahem

je myšleno jak pokrevní potomci či předci, tak i příbuzenské vztahy nabyté osvojením. V případě potomků, nesmí manželství uzavřít sourozenci, kteří mají společné oba rodiče, ani v případě, že mají společného pouze jednoho rodiče (Hrušáková, 2000, s. 62).

Dále manželství nemůže uzavřít osoba, která je zbavena způsobilosti k právním úkonům. Pokud má osoba pouze omezenou způsobilost k právním úkonům, může manželství uzavřít na základě soudního povolení. (Králičková, 2000, s. 29) Manželství je prohlášeno za neplatné i v takovém případě, kdy je osoba stížena duševní poruchou, která by mohla vést ke zbavení způsobilosti k právním úkonům. Jestli-že by duševní porucha vedla k omezení způsobilost i právním úkonům, může osoba touto poruchou uzavřít manželství na základě soudního povolení. (Hrušáková, 2000, s. 67)

Dalšími překážkami uzavření manželství jsou, jestliže prohlášení o manželství bylo uskutečněno v důsledku bezprávné výhrůžky, nebo v důsledku omylu týkajícího se totožnosti jednoho ze snoubenců nebo týkajícího se povahy právního úkonu uzavření manželství. (Hrušáková, 2000, s. 68 – 69)

1.3 Co musí manželství předcházet

Každé manželství, než se uzavře, musí projít předoddavkovým řízením (Králičková, 2000, s. 27). Toto řízení se koná před příslušným matričním úřadem. Příslušný matriční úřad je ten úřad, v jejímž obvodu má jeden ze snoubenců trvalý pobyt. Zde musí snoubenci vyplnit formulář Žádosti o uzavření manželství a předložit potřebné doklady. Nejdůležitějšími doklady jsou rodný list a občanský průkaz. Dále je-li jeden ze snoubenců ovdovělý, musí doložit úmrtní list zemřelého manžela, nebo pravomocné soudní rozhodnutí o prohlášení za mrtvého. Jestliže je jeden ze snoubenců rozvedený, musí předložit soudní rozhodnutí o rozvodu. V případě nezletilého snoubence, či v případě osoby stížené duševní poruchou, je potřeba dodat povolení soudu o povolení uzavřít manželství. (Hrušáková, 2000, s. 18 - 19)

Součástí vyplnění Žádosti o uzavření manželství, jsou i jistá prohlášení, která musí snoubenci učinit. „Snoubenci jsou tedy před uzavřením manželství povinni prohlásit, že jim nejsou známy okolnosti vylučující uzavření manželství, že znají navzájem svůj zdravotní stav, že zvážili úpravu budoucích majetkových vztahů, uspořádání budoucího bydlení a hmotné zajištění rodiny po uzavření manželství, jak se dohodli na užívání příjmení po sňatku.“ (Hrušáková, 2000, s. 21) V prohlášení tedy snoubenci musí jasně

sdělit, že znají nejen svůj zdravotní stav, aby manželství mohlo splnit svůj účel a znali tak riziko dědičných chorob, ale také charakterové vlastnosti, aby tak nedocházelo k neuváženým manželstvím. Důležitou částí prohlášení je také uvedení příjmení, které budou po sňatku užívat. V České republice máme několik způsobů užívání příjmení, pro které se snoubenci mohou rozhodnout. První možností je, že jeden z partnerů přijme příjmení toho druhého. V další možnosti si můžou partneři ponechat své původní příjmení. V tomto případě však musí určit, jaké příjmení budou užívat jejich společné děti. Dané příjmení pak budou používat všechny děti, a to bez ohledu na pohlaví. Pokud manželství vzniká již po narození společného dítěte, jeho příjmení se automaticky změní na příjmení, pro které se manželé dohodli k dalšímu užívání u svých dětí. U poslední možnosti budou oba partneři používat příjmení společné a jeden z partnerů bude se společným příjmením uvádět i své příjmení původní. Zápis ženského příjmení do oddacího listu podléhá pravidlům českého pravopisu. To znamená že ženské příjmení bude zapsáno s koncovkou –ová. V některých případech je však možné zapsat příjmení gramaticky nesprávně. (Hrušáková, 2000, s. 24 - 25)

Jestliže jsou splněny všechny zákonné podmínky, snoubenci stanoví termín svatby v případě civilní svatby, nebo matriční úřad vydá osvědčení v případě církevní formy uzavření manželství. (Králičková, 2000, s. 26)

1.4 Typy sňatků

Český právní řád uvádí dva typy sňatků, jak mohou manželé vstoupit do manželství. Těmi typy jsou občanský (neboli civilní) sňatek, který probíhá před matričním úřadem a sňatek církevní, který probíhá před orgánem církve nebo náboženské společnosti k tomu oprávněné (Králičková, 2000, s. 28). Výše zmíněné podmínky pro vznik manželství platí pro oba typy sňatků.

Obě formy sňatku jsou u nás možné po vzniku Československé republiky, tedy od roku 1918, kdy byla přijata tzv. manželská novela, která zavedla na celém území Československa jednotný právní řád (Hrušáková, 2000, s. 12). To se však změnilo v roce 1950, kdy nabyl platnost zákon o právu rodinném. V té době byla zrušena možnost sňatku církevního. To bylo obnoveno 1. 7. 1992. O obou typech sňatků se budeme zabývat následně.

1.4.1 Občanský sňatek

Při občanském typu sňatku snoubenci prohlášení o uzavření manželství pronesou před starostou, místostarostou nebo pověřeným členem zastupitelstva příslušné obce či městské části daného matričního úřadu. Manželství se uzavírá v místech pro konání slavnostních obřadů, které určí úřad. (Králičková, 2000, s. 28)

Průběh občanského sňatku nemá žádnou vyslovenou úpravu. Přesto se však zachoval jakýsi postup během uzavírání manželství. Tento postup má základ v podrobné instrukci ministerstva vnitra č 128/1955 Sbírký instrukcí pro výkonné orgány národních výborů, o uzavírání manželství (Hrušáková, 2000, s. 42). Tato instrukce byla roku 1965 zrušena, přesto však podle ní úřady nadále postupují. Pro přiblížení občanského sňatku zde uvádíme krátkosti jeho průběh.

Oddávající má být o snoubencích předem informován, aby si mohl připravit, popř. upravit svatební projev. Tento pak i spolu s matrikářem musí mít upravený zevnějšek, aby se tak dostalo slavnostní formě. Po příchodu snoubenců do budovy se s nimi matrikář domluví na podrobnostech a vezme si od nich snubní prsteny. Poté již všichni vcházejí do obřadní síně. Nato matrikář představí oddávajícímu snoubence a sdělí, že snoubenci si nejsou vědomi žádné okolnosti, která by bránila vzniku manželství. Dále pak, že znají svůj zdravotní stav, že se také dohodli na příjmení, která budou dále užívat. Následně se ujme slova oddávající a pronese svatební projev. Snoubenci jsou pak tázáni, jestli hodlají vstoupit do manželství s druhým snoubencem. Po kladné odpovědi obou snoubenců prohlásí manželství za právoplatné a vyzve manžele k výměně snubních prstenů. Následuje podpis manželů i svědků do sňatkového protokolu, poté oddávající pográtuluje manželům a tím je vlastní obřad ukončen.

1.4.2 Církevní sňatek

U tohoto typu sňatku pronesou snoubenci prohlášení před orgánem církve a to před příslušnou osobou pověřenou církví nebo náboženskou společností. Kdo je osobou pověřenou stanoví vnitřní předpisy dané církve (Hrušáková, 2000, s. 45). Uzavírat manželství mohou pouze církve, které jsou registrované Ministerstvem kultury ČR. Takto registrovaných církví a náboženských společenství je u nás poměrně mnoho. Z celkového počtu dvaceti jedna můžeme uvést jako příklad Apoštolskou církev v České republice, Bratrskou jednotu baptistů, Církev římskokatolickou, Evangelickou církev augsburského vyznání v České republice, či Křesťanské sbory (Hrušáková, 2000, s. 45-46).

Manželství se uzavírá v místě, které je určeno pro náboženské obřady a které je předepsáno předpisy dané církví nebo náboženské společnosti. Není tedy zde povinnost místní příslušnosti snoubenců.

Manželství může být uzavřeno až poté, co snoubenci předloží oddávajícímu osvědčení vydané matrikou, že splnili všechny podmínky pro vstup do manželství. Toto osvědčení však nesmí být vydané déle než tři měsíce. V případě neplatnosti osvědčení nebo jeho neexistence manželství nevznikne. (Hrušáková, 2000, s. 47)

Oddávající je povinen nejpozději do tří dnů po uzavření manželství matričnímu úřadu, v jehož správním obvodu byli snoubenci oddáni předložit protokol o uzavření manželství (Hrušáková, 2000, s. 47). Zákon neukládá žádnou sankci za nedoručení protokolu. Z důvodu nepředložení protokolu ale manželé neobdrží oddací list.

„Vedle zákonných požadavků a předpokladů pro vznik manželství však existují i požadavky konkrétní církve, které se od zákona o rodině mohou odlišovat. Pro církevní formu sňatku je pak třeba splnit požadavky obojí.“ (Hrušáková, 2000, s. 47) Podmínky vzniku manželství církevní formou podléhají podmínkám zákona. Při nesplnění zákonem stanovených podmínek manželství nevzniklo, nebo je prohlášené za neplatné. V případě, že církevní požadavky nejsou splněny, ale jsou splněny zákonem stanovené podmínky, manželství se považuje za uzavřené.

1.5 Vztahy mezi manželi

V zákoně o rodině je uvedeno, že manželé mají stejná práva i povinnosti, a to jak ve sféře osobních vztahů, tak i ve vztazích majetkových. Manželé jsou dále povinni spolu žít. Králíčková (2000, s. 35) tuto povinnost rozvádí více a uvádí, že povinnost žít spolu se nevztahuje pouze na společné bydlení v jedné domácnosti. Manželé spolu mohou žít, i když spolu nebydlí každý den. Naopak u rozvádějících se manželů, kteří bydlí v jedné domácnosti, nemůžeme tvrdit, že spolu žijí. Mezi další povinnosti manželů patří jejich vzájemná věrnost (její porušení však zákon nestíhá žádným trestem), respektování důstojnosti toho druhého, navzájem si pomáhat, pečovat a děti a společně vytvářet zdravé rodinné prostředí. Oba manželé mají stejnou povinnost pečovat a starat se o potřeby členů rodiny podle svých možností a schopností. Každý je také povinen přispívat na náklady v domácnosti. Pokud tak jeden z nich nečiní, může v této věci rozhodnout i soud. O všech záležitostech, které se týkají rodiny a domácnosti, rozhodují oba manželé. V případě, že se

v podstatné věci nedohodnou, může tak učinit soud na návrh jednoho z nich. Manželé také mají právo se navzájem zastupovat v běžných záležitostech. Toto právo však lze zrušit, pokud jeden z manželů výslovně uvede, že si nepřeje, aby ho druhý manžel zastupoval. O tomto vyloučení musí vědět třetí osoba. (Kralíčková, 2000, s. 34)

1.6 Ukončení manželství

Zákon č. 94/1963 Sb., o rodině od §22 uvádí tři možné způsoby, jak může manželství zaniknout. V prvním případě manželství zaniká úmrtím jednoho z manželů. Druhým případem zániku manželství je prohlášením za mrtvého jednoho z manželů. Manželství zaniká dnem, kdy prohlášení za mrtvého nabude právní moci. Poslední možností, jak může být manželství ukončeno je rozvod. Rozvod složitý proces, proto mu věnujeme celou podkapitolu.

1.6.1 Rozvod

„Jestliže v předchozích stoletích bylo manželství chápáno především jako instituce majetková a zaopatřovací (pro ženy), pak koncem předminulého romantického století se do popředí dostává otázka vzájemného osobního vztahu mezi manželi. K tomu připočteme dvě světové války, nástup žen do zaměstnání, jejich relativní ekonomickou nezávislost na manželovi, která jim umožňuje agresivnější rozvodové chování. V posledních třiceti letech více než 50% návrhů na rozvod podávají ženy. Omezil se rovněž výrazně vliv římskokatolické církve na manželství.“ (Hrušáková, 2001, s. 3) Všechny tyto aspekty mají vliv na trvání manželství a soudržnost manželů.

Za první republiky se počet rozvodů pohyboval kolem 4 500 ročně. Po přijetí zákona o právu rodinném se předpokládalo, že jejich počet vzroste a opět se ustálí na stejném počtu. Tento předpoklad se však nenaplnil. Počet rozvodů se téměř zdvojnásobil, ale už opět neklesl. Tento vývoj pokračoval až do roku 1990. Poté rozvodovost mírně klesla, ale postupně zase narůstala. Větší pokles rozvodovosti zaznamenáváme po roce 1998. Pokles byl způsoben také změnami právních předpisů, které měly za příčinu prodloužení rozvodového řízení u manželů, kteří měli nezletilé děti. (Hrušáková, 2001, s. 11 – 12)

Míra rozvodovosti se liší podle regionů, kdy regiony zaměřeny spíše na zemědělství mají míru rozvodovosti nižší. Oproti velkoměstům, kde mají lidé větší příležitosti a rozvodovost je zde vyšší. Rozvodovost však není závislá na úrovni vzdělání manželů a ani větší počet nezletilých dětí není překážkou pro rozvod. Přibývá také rozvodů

dlouhotrvajících manželství. Nejčastější příčiny rozvodu manželství jsou nevěra, rozdílnost povah a zájmů a sexuální neshody. (Hrušáková, 2001, s. 12 – 14) Důvodu pro rozvod však může být mnoho. Dalším častým důvodem rozvodu je bezdětnost manželství, tedy neplodnost ženy či impotence muže. Značnou míru vlivu na rozvod mohou mít neshody mezi manželským partnerem a příbuznými z partnerovy strany. (Skupnik, 2010, s. 278 – 279)

Podmínky rozvodu a jeho náležitosti upravuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, §24 - 29. V §24 uvádí podmínky, za jakých může být manželství rozvedeno. Manželství může být rozvedeno soudem na základě návrhu jednoho za manželů, jestliže je manželství rozvráceno tak hluboce, že již nelze očekávat jeho obnovení. Pokud manželství trvá nejméně rok, ale manželé spolu alespoň šest měsíců nežijí a druhý manžel s návrhem o rozvod souhlasí, soud v tomto případě má za to, že byly splněny podmínky pro zahájení rozvodového řízení. „Skutečnost, že manželé spolu nežijí, znamená, že nesdílejí své radosti a strasti, každý se stará sám o sebe, nehospodaří společně, nevedou společnou domácnost a ustaly jejich intimní styky. To, že manžel občas dostane doma najíst, je mu vypráno a on napíše s dětmi úkoly, ještě neznamená potvrzení skutečnosti, že manželé žijí spolu.“ (Hrušáková, 2001, s. 20) V případě, že mají manželé nezletilé děti, soud je nerozvede, pokud by to bylo v rozporu se zájmem dětí. §26 upravuje práva a povinnosti rozvedených rodičů vůči nezletilým dětem. Soud určí, komu budou děti svěřeny do péče. Případně, zda půjde o péči střídavou nebo společnou. Při rozhodování o péči o děti soud bere vždy ohled na zájem dítěte, jeho osobnost, vlohy, schopnosti a vývojové možnosti.

2 MANŽELSTVÍ

Manželství je nejstarší instituce. Je to vztah muže a ženy, kteří svobodně a dobrovolně vstoupili do společného svazku. Jandourek (2001, s. 148) označuje manželství jako „právní vztah zavazující muže a ženu ke společnému životu“. Manželství je tudíž něco, co spojí život muže a ženy. Jiný pohled na manželství má Skupnik: „Manželství se nakonec alespoň zdá být univerzálním a nezbytným prvkem sociální organizace.“ a „Manželství, stejně jako každá jiná kulturní instituce, se tak začíná spíše jevit jako alternativa sociálního uspořádání, nikoliv jako nezbytnost.“ (Skupnik, 2010, s. 286) Pro někoho se může jevit manželství jako přežitek a zbytečnost. V dnešní době má mnoho mladých lidí podobný názor na manželství. Manželství je však ustanoveno proto, aby si manželé byli navzájem oporou, pomocí a aby vzájemně řádně vychovávali děti. Pro to, aby bylo manželství harmonické a fungující, záleží již na začátku při výběru partnera.

2.1 Výběr partnera

„Odhaduje se, že každá čtvrtá až šestá dvojice uzavírající sňatek v současné době může očekávat, že se rozvede, a nejčastěji se tak stane během prvního desetiletí soužití.“ (Plaňava, 2000, s. 193) Tento jev ovlivňuje několik rizikových faktorů jako je to, že se dvojice seznámí či uzavře sňatek krátce po významné životní ztrátě jednoho z partnerů, velkým motivem pro sňatek je touha osamostatnit se od rodičů, rodinné prostředí partnerů se značně liší, atd. (Plaňava, 2000, s. 193). Je tedy důležité se na daná rizika zaměřit a při výběru partnera se na ně zaměřit a eliminovat je.

Plzák (2006, s. 161 - 190) ve své knize o výběru partnera uvádí čtyři způsoby výběru. Jedná se o emocionální výběr, racionální výběr a výběr riskantní. První výběr, emocionální, je výběr podložený zásahem romantické lásky, je láskou značným způsobem ovlivněn, a to tak, že výběr by výběr nebyl podložený láskou, byl by považován za nemorální. Pro mnohé je tento výběr odvěký. Stále je pro spousty lidí láska nejdůležitější podmínkou pro vznik partnerství a později pro vznik manželství a založení rodiny (Karsten, 2006, s. 118). Přesto však je tento emocionální výběr partnera pro mnoho mladých lidí osudný. Velký vliv na emocionální, neboli romantický výběr partnera má film a televize. Média a především film velkým způsobem ovlivňují naše mínění a to, podle čeho si lidé vybírají životního partnera. Emocionální výběr se v současné době provádí třemi způsoby (Plzák, 2006, s. 163). Nahodilé setkání je jedním ze způsobů, jak se seznámit s budoucím partnerem. Může to být formou náhodného setkání na příklad na

procházce, nebo naopak setkáním s konkrétním záměrem se seznámit. Další emocionální výběr je výběr skupinový, kdy je jedinec členem určité společenské skupiny a uchází se dalšího jedince, který je taktéž členem téže skupiny. Posledním způsobem emocionální výběru je řízený výběr. Pod pojmem řízený je myšleno to, že jedinec za účelem seznámení se a navázání vztahu navštěvuje seznamovací kancelář, čte si inzeráty v novinách či na internetu, nebo si sám inzerát, že hledá partnera, vystaví. (Plzák, 2006, s. 163 – 165)

Partnera také můžeme získat racionálním výběrem, jehož princip je vybrat, vyzkoušet a koupit (Plzák, 2006, s. 167). Je důležité však pochopit, že pokud si osoba někoho vybírá a naopak také někým vybírán. Tento způsob výběru partnera přichází v době, kdy selhal výběr emocionální a člověk se v tom druhém zklamal. Nastupuje zde pocit potřeby vyzkoušet si partnera ještě před tím, než společně vstoupí do manželství. V této fázi si muži vybírají partneru, která není chorobně žárlivá, nezdrženlivá, líná, nepořádná nebo hysterická (Plzák, 2006, s. 172). Naproti tomu ženy vylučují muže také chorobně žárlivé, ale také alkoholiky, muže lenivé, hysterické a vzteklé (Plzák, 2006, s. 173 – 174).

Třetím typem výběru partnera jsou výběry riskantní. „Riskantní vztah vznikne mezi dvěma *rozhodnými*, rezolutními jedinci, pokud si neuvědomí právě tento povahový rys a nepřizpůsobí mu komunikaci v manželství a správnou distribuci autority.“ (Plzák, 2006, s. 176) Výše jsme uvedli vlastnosti, které muži a ženy u svých partnerů nevyhledávají. Tyto vlastnosti je však možné určitým způsobem řešit nebo kompenzovat. Pokud se však jedná o neústupnost, je to složitější. Je potřeba, aby si partneři navzájem ustupovali i v maličkostech a časem se mohou tvrdohlavosti odnaučit. Pro manželství je taktéž riskantní nadměrně přecitlivělá žena. V takovém vztahu hrozí, že žena bude muže ničit častým pláčem (Plzák, 2006, s. 177). Taková žena by si měla najít muže, který je citově křehký stejně jako ona. Pro ženu je zase riskantní muž chladný a netečný. Takový muž je vůči ženám chladný, uzavřený a sarkastický. Měl by si tedy najít ženu, která po něm nebude vyžadovat žádné vysoké nároky, co se týče romantiky, něžnosti či intimního povídání si.

Výběry nadějně jsou posledním typem výběru partnera. Partneři, přestože mají různé povahy, mají naději na harmonický vztah. I tyto nadějně výběry však mohou dopadnout špatně. „Dobrý výběr však nezaručuje vyšší pravděpodobnost trvalého manželství. Ani člověk, ani stroj nedokážou vybrat takový pár, který by prošel manželstvím jako rájem na zem.“ (Plzák, 2006, s. 183) Jak můžeme vidět, existuje více způsobů, jak si vybrat

partnera, ale ať už se budou jedinci řídit jakýmkoliv radami, nikdy to nezaručí bezproblémové a nekonfliktní manželství.

Důležitou roli při výběru partnera hraje i věk, konkrétně věkový rozdíl mezi partnery. V příčinách rozvodů není zaznamenán velký podíl věkového rozdílu. Jednou z častých příčin rozvodů je rozdílnost povah a názorů, což může být značně ovlivněno věkovým rozdílem partnerů (Novák, 2007, s. 15). Věkový rozdíl hrál roli při výběru partnera již v době kamenné, kdy muž byl uznáván jako „ženich“ v jeho třiceti letech, kdežto žena se mohla stát manželkou, jestliže menstruovala a byla znalá domácích prací. Mezi manželi tedy mohl být věkový rozdíl i dvacet let. Tomáš ze Štítného (14. století) na to měl jiný pohled. Tvrdil, že kdo chce vstoupit do manželství, má si hledat věkově sobě rovného (Novák, 2007, s. 18). V 19. století si často vdovci brali svobodné mladé dívky, protože již byli materiálně zajištěni a také již měli potomky. „Výběr partnera pro svobodné dospělé děti byl záležitostí, ba přímo povinností rodičů. Láska nebyla považována za důležitou. V lepším případě se měla objevit až v průběhu manželství.“ (Novák, 2007, s. 21) V té době byl také muž v rodině chápán jako nejzkušenější, nejrozumnější, sociálně nejzdatnější, nejúctyhodnější a můžeme zde přidat i nejstarší (Novák, 2007, s. 22). „A též soudíme, aniž bychom rovněž měli relevantní data, že narůstá počet sňatků, kdy partneři jsou stejně staří nebo je žena o něco starší, než tomu bylo v generacích dřívějších. Tehdy převládal postoj, že by muž měl být o pět či více let starší, aby mohl ekonomicky zabezpečit rodinu.“ (Plaňava, 2000, s. 94) V dnešní době již tedy věkový rozdíl, kdy muž byl starší, nehraje tak velkou roli. A to z toho důvodu, že muž není výlučným živitelem rodiny a zároveň je to i z toho důvodu, že se ženy dožívají vyššího věku, což mluví proto, aby žena byla spíše starší než její partner (Plaňava, 2000, s. 94).

Rozdíl ve věku partnerů může mít za příčinu další rozdíly. Například, pokud jsou partneři z jiných vrstevnických skupin, mají také jiné zkušenosti a prožitky tudíž se navzájem nemusí tak doplňovat. Partneři také z důvodu věku mohou mít rozdílné názory na věkovou hranici vhodnou pro vstup do manželství. Na vnímání „správného“ věku pro vstup do manželství však záleží také na typu osobnosti (Novák, 2007, s. 27). Rozdíly však můžeme vnímat i v tom, podle čeho si partnerku vybírají muži a podle čeho si partnera vybírají ženy. Muži si hledají partnerky především tělesně přitažlivé, kdežto ženy si na mužích nejvíce všimají jejich socioekonomického statusu, jejich osobnosti, výkonnosti a inteligenci (Karsten, 2006, s. 119). Můžeme to dát za příčinu mechanismům, které jsou v lidstvu hluboko zakořeněny. Muž si odjakživa hledal ženu, která je zdravá a schopná

rozmnožování. Ženy si pro zajištění rodiny hledaly muže, které ochrání rodinu a ekonomicky ji zajistí. Kratochvíl (1985, s. 109) uvádí, že ke spokojenosti při výběru partnera dochází tehdy, pokud si partneři mohou navzájem něco nabídnout nebo „vyměnit“ a tato výměna je vyrovnaná. Autor tím měl na mysli to, že „například vzhledově méně přitažlivý muž nabízí značně přitažlivé dívce výměnou materiální zabezpečení a životní jistotu. Méně hezká dívka nabízí atraktivnímu muži péči, kvalitní sex, obdiv, poslušnost, atd.“ (Kratochvíl, 1985, s. 109) Na výběr partnera však působí mnoho vlivů a ovlivňují jej různé faktory. Záleží pak v manželství na tom, jak manželé ochotni a schopni řešit, situace, které ve vztahu vyvstanou. Je důležité, aby našli společné zájmy, hodnoty a vzájemné porozumění.

2.2 Manželství, hodnoty a porozumění

Po dlouhém procesu výběru partnera většina párů vstupuje do manželství. Prakticky všechny tyto páry vstupují do manželství s tím, že chtějí být spolu šťastní napořád (Chapman, 2011, s. 7). Je pro to důležité, aby si manželé utvořili určitý svůj vlastní systém, ve kterém budou spokojeni. Ve spokojeném manželství pak není místo pro hádky a uražené mlčení. Ale naopak je zde přátelské domlouvání, manželé mají v manželství stejné postavení, mají společné určité zájmy, naplňují si vzájemně své potřeby, věnují si dostatek pozornosti a tráví spolu volný čas (Grollová et al., 1989, s. 12).

2.2.1 Zájmy a volný čas

Společné zájmy a trávení volného času a patří k nejpožadovanějším a nejvíce oceňovaným kvalitám a hodnotám v manželství (Novák, 2004, s. 34) Materiální zajištění již není v současné době na manželství to nejpodstatnější, ale je to přátelství a duševní blízkost a také naplňování estetických, morálních a intelektuálních potřeb (Grollová et al., 1989, s. 30). „Traduje se názor, že sdílení společných zájmů či koníčků je významnou charakteristikou odrážející či /spolu/utvářející vydařenost manželství.“ (Plaňava, 2000, s. 98) Lidé potřebují se svými nejbližšími sdílet co možná nejvíce společných zájmů. Plaňava (2000, s. 98 - 100) ve svých výzkumech však poukazuje na to, že sdílení společných zájmů nemá velký vliv na funkčnost vztahu, tedy že jej nijak neposiluje ani neoslabuje. Na druhé straně ale uvádí to, že u dysfunkčních dvojic se častěji vyskytuje to, že ani jeden z partnerů nemá nějaký koníček. Můžeme tedy usuzovat, že mít nějaké záliby je prospěšné. Každý jedinec je však individuální a zájmy, které se líbí jemu, se nemusí líbit jeho partnerovi

(Grollová et al., 1989, s. 30). Záleží tedy hlavně na domluvě partnerů a na vzájemné toleranci. Pokud mají různé zájmy, měli by si vycházet vstříc a navzájem si své záliby tolerovat. „Pro většinu tolerantních lidí je dostačující, aby se shodovaly alespoň nějaké hlavní zájmy, zvyky, přesvědčení.“ (Grollová et al., 1989, s. 31) Tím hlavním zájmem by měla být rodina a výchova dětí.

2.2.2 Manželství a děti

Novák (2004, s. 35 - 36) uvádí, že za deset let vyšetřil více než dva tisíce manželských párů a všechny tyto páry prohlašovaly, že jejich manželské štěstí kazí jen to jediné, že nemají děti. V současné době má mnoho párů problémy s otěhotněním. „Patnáct procent párů má obtíže s otěhotněním. Příčina je stejně často na straně ženy i muže, a to v 35 procentech.“ (Novák, 2004, s. 36) Pro mnoho párů je to subjektivní tragédie, protože vnímají děti jako hlavní hodnotu a smysl manželství. Příchod dítěte uspokojuje mnohé z psychických potřeb partnerů a řadí je také do skupiny osob, které vědí, co je zodpovědnost a obětování se (Novák, 2004, s. 37). S příchodem dítěte musí jít stranou všechny sobecké zájmy a všechnen volný čas je obětován péči a výchově dítěte. Již od narození potřebuje dítě nejen materiální péči, ale také dostatek citových podnětů. Dítě potřebuje vědět a cítit, že je milováno. Lásku vůči dítěti může projevit matka již v době těhotenství, kdy dbá o zdravou životosprávu a je emočně kladně naladěná. Po narození potřebuje dítě cítit bezprostřední kontakt s těmi, kdo o něj pečují. Starost, péče a láska rodičů povzbuzuje dítě k aktivitě, ke zdravému vývoji a v budoucnu bude moct dávat druhým lidem to, co on kdysi dostal od svých rodičů (Grollová et al., 1989, s. 37). Dítě také potřebuje cítit, že je bráno vážně a přijímáno takové, jaké je. Rodiče by se měli snažit vytvořit prostředí, ve kterém se dítě bude cítit bezpečně, a ve kterém se bude moct beze strachu projevit a vyjádřit své potřeby a názory. Potřeba jistoty, že není samo a že nebude opuštěno, je pro dítě také velmi důležitá. Taktéž jako potřeba někoho, kdo bude pro něj vzorem a ke komu bude mít dobrý vztah. Děti díky dobrým vzorům v rodině (především vzor matky a otce) přejímají zdravé vzorce chování, které mohou později uplatnit ve svých manželstvích (Grollová et al., 1989, s. 18). Rodiče by také měli své děti všestranně rozvíjet. S ohledem na jejich nadání a zájmy poskytovat dostatek podmětů a podpory. Výchova dítěte je náročný a dlouhodobý proces. Neshody manželů na výchovu dětí jsou častým důvodem návrhu na rozvod (Novák, 2004, s. 38). Narození dítěte znamená pro manželé velký mezník v životě. Dítě potřebuje veškerou pozornost rodičů a stává se tedy

velkou hodnotou v manželství. S dítětem však nepřichází jenom radost a štěstí. S dítětem je spojeno mnoho povinností, starostí a finančních výdajů.

2.2.3 Hospodaření a finance

„Základním kamenem budování finančního plánu je shoda, že po vstupu do manželství nebudou žádné ‚moje peníze‘ a ‚tvoje peníze‘, ale ‚naše peníze‘.“ (Chapman, 2011, s. 64) Když partneri vstoupí do manželství, stanou se samostatnou jednotkou a žijí spolu. Spolu by tedy měli rozhodovat i o financích, jak utrácet, kdy a za co a také jestli šetřit, na co a kolik. Na výhody společných financí poukazuje i Plaňava (2000, s. 112 - 113), kdy uvádí, že 84% funkčních párů vede finance žena, nebo hospodaří podle modelu „společná krabice“, tedy že manželé všechny své příjmy dávají dohromady a hospodaří s nimi oba. Je všeobecně známo, že ženy utrácí více a častěji. Muži však mají sklon podceňovat výdaje, které se týkají chodu domácnosti a rodiny (Novák, 2004, s. 29). Většinou to jsou právě ženy, které nakupují potraviny, drogistické zboží a další potřebné věci pro zajištění domácnosti. Muži zase naopak utrácí za techniku. Ať už se to týče audia, videa, sportovní vybavy a pomůcek, nebo i péče o auto. „Pro muže je navíc typický sklon užívat peněz k pokusům o umravňování ženy – tj. omezit finanční toky v případě, že jsou s chováním ženy nespokojeni.“ (Novák, 2004, s. 29) Muži vnímají své finanční příjmy jako své poslání. Předpokládají, že oni budou ti, kdo zabezpečí rodinu a že ženy budou jen do rodinného rozpočtu jen přispívat. Ženy tedy raději pro klid v domácnosti o svých ekonomických úspěších nehovoří (Novák, 2004, s. 29) Ať už má v rukou rodinné finance žena nebo muž, vždy záleží na domluvě a hlavně by manželé měli s dostatečným předstihem plánovat. Každý člověk má totiž k penězům jiný přístup. Někdo spíše šetří a může tak být považován za „skrblika“, někdo zase více utrácí a druhý partner ho tak může vnímat jako rozhazovačného (Grollová et al., 1989, s. 219). Ale jak tedy správně hospodařit s penězi, na to neexistuje jednotný způsob. Každá rodina si musí vytvořit svůj systém, se kterým budou oba partneri souhlasit a budou mít porozumění s individuálními potřebami toho druhého.

Proto, aby si lidé porozuměli, je důležité, aby to v první řadě chtěli a v druhé řadě aby o to usilovali, snažili se. Často se stává, pokud zaslechneme rozhovor druhých lidí, že slyšíme jen, jak mluví o sobě, nebo jestli mluví o někom jiném tak ve špatném světle. Aby manželství fungovalo, mělo by v něm být vzájemné porozumění manželů. Většina párů vstupujících do manželství má velké ideály. Často krát však tyto ideály nefungují tak, jak

si představovali a vlastní selhání svádí na toho druhého. Takové řešení není příliš ideální. Vede to spíše k výčtkám a neshodám manželů. O spokojené manželství musí usilovat oba partneři. (Tournier, 1994, s. 7 – 11) Důležitým prvkem pro porozumění je komunikace.

3 KOMUNIKACE V MANŽELSTVÍ

„Jednáme spolu tak, jak spolu mluvíme, a mluvíme spolu tak, jak spolu jednáme“. Způsob komunikace ovlivňuje chování a chování má naopak vliv na způsob komunikace v páru.“ (Novák, 2004, s. 20) Komunikace je důležitou součástí každého vztahu, a to hlavně toho partnerského. Povídání si manželů je potřebné a důležité. Jestliže mám mít povídání cenu, nemělo by být vynucené, ale naopak by mělo být spontánní. Manželé by také vždy měli brát ohled na typ osobnosti svého partnera, zda je introvert a méně povídá, nebo extrovert a povídání mu nepůsobí potíže. (Grollová et al., 1989, s. 70) Vzájemná komunikace však může být ovlivněna mnoha dalšími vlivy.

3.1 Komunikace – modely a vlivy

Plaňava (2000, s. 201 - 202) uvádí různé modely, které se týkají komunikačních procesů. První model zdůrazňuje „kontextuální jasnost“. To znamená, že ve funkčním manželství je oběma partnerům zřejmé, kdo mluví a komu je sdělení adresováno. Vzájemně také respektují vztah mezi sdělovatel a adresátem. U dysfunkčních párů, či rodin nejsou tyto role nejasné. V rodinách s dobrou komunikací převládají pocity empatie, vřelosti a zájmu o druhého a společnou komunikaci vyhledávají. Řešení problémů je pro ně dovednost vyjednávání a každý člen rodiny má možnost se k danému problému vyjádřit a je zároveň vyslyšen. Další model považuje komunikaci za „aktivní dimenzi“ dvou základních složek vztahu, a to kohezi a adaptabilitu. Díky pozitivním aspektům komunikace, jako je empatie, aktivní naslouchání a podporující komentování, má rodina větší soudržnost, je schopna se přizpůsobit měnícím se potřebám jednotlivých členů domácnosti. Tyto vlastnosti naopak nepodporují negativní komunikační návyky, kterými jsou rozporná zpětná vazba, nadměrný kriticismus a podvojně sdělování. Následující model rozlišuje instrumentální a emoční složky komunikace a také dvě základní kvality komunikace. Jedná se o komunikaci jasnou nebo maskovací (zda je sdělovaná informace jasná, nebo jestli je kamuflovaná) a komunikace přímá nebo nepřímá (sdělení je zaměřeno na toho, komu patří, nebo na někoho jiného, aniž by se na něj odesílatel obrátil). Kombinací těchto složek můžeme vypočítat čtyři komunikační, kdy ve funkční rodině převládá komunikace jasná a přímá v oblasti instrumentální i emoční. Poslední námi uváděný model považuje za významný pojem „psycho-politika“. To znamená, že člen rodiny zaujímá určité způsoby komunikace i pozic. Pozice jsou čtyři, a to hybatel (iniciuje komunikaci), následovatel (souhlasí s iniciátorem a podporuje ho), opozičník (je v opozici

s hybatelem) a pozorovatel (nevyjadřuje se). Pro fungující soužití je žádoucí, aby každý člen rodiny měl možnost být v kterékoli pozici.

Komunikaci neovlivňují jen určité vlastnosti či návyky, ale také tzv. skryté programy. „Tento pojem označuje relativně stálé tendence a motivy, které natolik zahlcují komunikaci, že téměř jakýkoliv námět a téměř každé sdělení se vztahují k dotyčným motivům o hodně více než k tomu, co je zjevným obsahem sdělování.“ (Plaňava, 2000, s. 203) Jeden z motivů je obava, že partner ztratil zájem o toho druhého. Druhý skrytý program se vztahuje k ohrožení pocitu bezpečí a jistoty, kdy každý rozhovor je naplněn obavou, že ten druhý se přestává starat, nezajímá, se jak se tomu druhému daří a mizí také pocit odpovědnosti za vztah. V neposlední řadě to může být skrytý program týkající se pozic partnerů vůči sobě. Příkladem takového motivu může být žena, která se necítí být manželovi rovným partnerem a muž chce mít absolutní vliv a moc, přednostní jsou jeho potřeby bez ohledu na potřeby manželky. (Plaňava, 2000, s. 203) Komunikaci ovlivňuje také „dvojná vazba“ (Novák, 2004, s. 24). Tato podvojná vazba poskytuje informaci ve dvou zcela opačných smyslech. Vyjadřovaná slova jsou rozporná a často jsou v rozporu i s mimoslovními projevy. S tímto typem komunikace souvisí i zprostředkované informace, které nejsou sděleny přímo adresátovi, ale jsou před ním sděleny například dítěti, nebo psu (Novák, 2004, s. 24). Negativní vliv na rozhovor mají i generalizované výroky jako „Ty nikdy neuděláš...“, „Ty vždycky...“. Ve spokojeném manželství je tento výrok přehlížen a brán jako „mimořádné selhání“. V nespokojených vztazích jsou tyto výroky brány velice vážně a stále se tento výrok probírá (Novák, 2004, s. 23).

Grollová et al. (1989, s. 48) zase uvádí, že každé sdělení v rovnoprávném vztahu prochází dvěma filtry. Jeden souvisí s tím, kdo sděluje a druhý s tím, kdo naslouchá. Ten kdo sděluje, může mít kladné filtry, jako je úsměv, přikývnutí, veselý tón, dotyk, pohlazení. Může také ale mít záporné filtry jako úšklebek, opovržlivý úsměv, sarkastický a uražený tón, apod. Naproti tomu posluchačovy filtry mohou být jeho nálada, optimismus, nebo pesimismus. V souvislosti s těmito filtry můžeme hovořit o tzv. „sporožirové teorii manželství“ (Grollová et al, 1989, s. 50). Vztah manželů sestává z „vkladů“ (kladné projevy partnerů) a „výběrů“ (záporné projevy). Spokojenost manželství nastává tehdy, jestliže „vklady“ převažují nad „výběry“. To znamená, že pozitivních projevů by mělo být značně více než těch negativních. Konkrétně to mohou být projevy zájmu, ocenění, fyzické blízkosti i pochvaly. Novák (2004, s. 21) v jednom šetření zjišťoval, kdy byl partner v manželství naposledy pochválen. Zjistil, že dotazovaní byli od partnera pochváleni před 25

dny a naopak oni svého partnera chválili před „pouhými“ 14 dny. „Pokud protějšek chválíme, je možné, ne však jisté, že budeme pochváleni.“ (Novák, 2004, s. 21) V opačném případě, kdy budeme někoho neustále kritizovat, zajisté budeme dříve nebo později různými formami také kritizováni.

Pokud se partner chce od svého partnera něco dozvědět, neměl by si od něj odsednout, nebo poodstoupit, založit si ruce na prsou, skákat mu do řeči a měl by se na něj dívat. Jestliže chce partnerovi něco sdělit, neměl by ho kritizovat, zesměšňovat, měl by mluvit k věci, srozumitelně a nemluvit jen o sobě a svých pocitech. (Novák, 2004, s. 21) V partnerském vztahu by měla být potřeba komunikace naplněna u obou partnerů rovnoměrně. U dysfunkčních partnerů však tato potřeba není plně naplněna. Často si v rozhovoru neodpovídají, nereagují nebo naopak se nenechají domluvit. Rozlady u takových partnerů trvají velmi dlouho. Mohou to být hodiny i dny. Kdežto ve funkčním manželství zmizí brzy. Když spolu tyto manželé po konfliktu nemluví, jedná se jen o pár minut. V roli toho, kdo přichází pro usmíření či zrušení mlčení je jak muž, tak i žena. Naproti tomu v dysfunkčním manželství má tuto roli vyhraněnou pouze jeden z partnerů (Novák, 2004, s. 25).

3.2 Konflikty a krize

Především si musíme uvědomit fakt, že muži a ženy mají rozdílný vztah k řeči. Ženy mluví podstatně více než muži. Když mluví muž, rád káže a kárá. Káže v souvislosti s tím, když neví, jak větu dokončit a posléze neví, kdy s mluvením přestat. Co se týče kárání, muži během kárání vyvstávají různé myšlenky a souvislosti a muže to nabíjí pocitem geniality. Kázání a kárání však muže unavuje a muži tak po hovoru často ulehnu a usnou. Ženu naopak rozhovory nabíjejí energií a jejich mluva je spíše naříkání a hořekování. (Plzák, 2006, s. 23 – 24) Můžeme si tedy všimnout, že komunikace mužů a žen se liší a i z tohoto důvodu v manželství vznikají neshody a hádky. „Zjistil jsem, že třeba i denně se vyskytující hádka trvající hodinu a vedoucí k rychlému smíření je neškodná. Zdá se mi však, že nedokážou-li se manželé smířit do čtyřiaadvaceti hodin, je nádoba averze (jedová číše) už nějak příliš naplněna, a nesmíří-li se do tří dnů, vstupuje do hry mechanismus poruchy nebo choroby. To znamená, že se buď rozvíjí manželský konflikt, nebo jeden z manželů je - obrazně řečeno – vadný.“ (Plzák, 2006, s. 27) Hádky a konflikty jsou ve vztazích běžné a nelze se jim vyhnout. Každý člověk je individuální a má dojem, že jeho myšlenky a nápady jsou ty nejlepší a tehdy dochází ke střetu zájmů (Chapman, 2011, s.

32). Konflikt je tedy „situace, kdy se dva nebo více aktérů sledujících rozdílné cíle setkává a činí rozhodnutí v rámci jednoho systému nebo se dělí o společné zdroje“ (Jandourek, 2001, s. 128). Konflikty mohou vznikat z nepodstatných důvodů, jako je například způsob skládání vyžehleného oblečení, nebo mohou být způsobeny v důsledku řešení závažného problému či situace, která může zásadně ovlivnit vztah, kdy příkladem může být spor o to, zda mít nebo nemít dítě. Jak již bylo zmíněno výše, je potřeba, aby se konflikty vyřešily a to možná co nejdříve, což dokládá i biblický verš, který říká, abychom nenechali nad svým hněvem zapadnout slunce (Bible, kniha Efezským, kapitola 4, verš 26). Aby hádka nebyla pro vztah ničivá, neměla by být jenom krátká, partneři by si také neměli vyčítat věci z minulosti, neměli by napadat to, co má rád ten druhý, pokud kritizují, tak jen to, co lze změnit a neměli by křičet a užívat nadávek (Grollová et al., 1989, s. 41). Chapman (2011, s. 34 - 36) uvádí tři možné způsoby řešení konfliktů, a to „setkání uprostřed“, „setkání na tvé straně“, „odložené setkání“. Řešení konfliktu „setkáním uprostřed“ umožňuje oběma partnerům říct svůj názor a poté se společně dohodnout na řešení problému, ve kterém oba získají něco ze svých požadavků, ale také něco ze svých nároků ztratí. Partneři tedy hledají jakýsi průsečík v původních představách tak, aby byli oba spokojeni a s daným řešením souhlasili. Druhý způsob řešení konfliktu je „setkání na tvé straně“. To spočívá v tom, že partneři si navzájem vyslechnou své názory a poté se jeden z nich rozhodne, že bude lepší, když se to tentokrát udělá podle toho druhého. Je to spíše projevem náklonnosti a úcty k tomu druhému, než slepé a malicherné poddání se vůli toho druhého. Tento způsob řešení znamená přinést určitou oběť, ale pokud mu na partnerovi záleží, měl by být ochoten toto podstoupit. Posledním řešením je „odložené setkání“. Toto řešení volíme tehdy, pokud si nejsme jisti, že s tím, co říká partner, nemůžeme souhlasit a nevidíme ani možnost kompromisu. Partnerům tento způsob řešení problémů dává možnost oddechu a času na rozmyšlenou. Po nějaké době se k tomu partneři vrátí a daný problém již může mít jiný kontext, mohou se nacházet v jiné situaci a snáze se pro ně bude hledat společné řešení. Některé konflikty či problémy mohou vyústit až v krizi.

3.2.1 Krizová období v manželství

První krize v manželství se objevují již v prvním roce společného života. Manželé se navzájem sžívají, přizpůsobují se jeden druhému, hledají a utvářejí si svůj vlastní manželský systém. V tomto období u partnerů často ustupuje zamilovanost a vidí se tak navzájem bez „růžových brýlí“, vidí se takoví, jací skutečně jsou. V prvním roce manželství se také utváří rodinná hierarchie a mezi partnery tak může nastat boj o moc

v rodině. (Grollová et al., 1989, s. 36 - 37) Postupně si však na sebe manželé zvyknou a tato krize pomine.

Druhá krize nastává mezi třetím a sedmým rokem manželství a vyznačuje se přechodem z lásky romantické na lásku manželskou. Manželé se v tomto období už tolik nesnaží potlačovat vlastní chyby, nesnaží se ukazovat v tom nejlepší světle a mají menší ochotu si navzájem vycházet vstříc. V této situaci je lepší, když se krize příliš nesnaží řešit, ale když ji partneři přijmou takovou, jaká je. Neměli by být stále spolu, ale najít si čas sám pro sebe a své zájmy. A také by neměli vynucovat romantická vyznání. Manželé by se měli v této fázi zaměřit především na hospodaření, provoz domácnosti a péči o děti a krize po čase odezní sama. (Grollová et al., 1989, s. 37) Krize v manželství nevznikají jen kvůli špatné komunikaci, ale také vyvstává z různých situací a období, ve kterých se manželství či rodina nachází.

„Otázkou je, zda je možné či účelné oddělovat manželské krize od rodinných. Nebo přesněji: V jaké míře, jak a za jakých okolností ano a kdy ne? Jestliže krize manželského páru nějak zasahuje a ovlivňuje plnění základních funkcí soužití v rodině – od funkce pečovatelsko-výchovné, rekreační až po intimitu a osobní autonomii – pak lze předpokládat propojení manželské krize s krizí soužití v rodině jako celku. Poradenské zkušenosti dovolují předpokládat, že v naprosté většině případů jsou děti přímo nebo nepřímo vmanévrovány do manželské krize. A je jedním z cílů odborné intervence oddělit manželskou krizi od rodinné, jmenovitě pokusit se eliminovat nebo alespoň mírnit zahrnování dětí do manželských konfliktů.“ (Plaňava, 2000, s. 150 – 151) Odborná intervence je jednou z možností, jak řešit manželskou krizi. Z výzkumu Plaňavy (2000, s. 151 - 155) vyplývá, že iniciátorem pro vyhledání odborné pomoci je většinou žena. To je nejspíše způsobeno tím, že ženy v manželství více strádají, ale také mají do soužití tendenci více investovat. Kdežto muži jsou v manželství spokojenější. O manželské krizi partneři nejvíce mluvili se svými rodiči a poté se svými přáteli a známými. Jako nejčastější příčinu manželské krize partneři uváděli nevěru, za ní sledují komunikační potíže a alkohol. Ať už krizi vyvolá cokoli, je potřeba ji řešit a v budoucnu se jí snažit předejít.

Grollová et al. (1989, s. 43 - 45) uvádí několik zásad, které by partneři pro klidné a spokojené manželství měli respektovat:

- projevovat zájem jeden o druhého;
- naučit se poslouchat;
- zajímat se o to, co zajímá toho druhého;

- zacházet opatrně s kritikou;
- více než přikazovat prosit o pomoc;
- hledat u partnera to, co můžeme pochválit;
- schopnost uznat vlastní chybu;
- empatie;
- nemlčet a neurážet se.

3.2.2 Umění omluvy a odpuštění

Různými konflikty a hádkami vznikají nejen mezi manžely emocionální bariéry, které znesnadňují vzájemnou komunikaci. Je potřeba, aby tyto bariéry byly odstraněny. Jednou z možností, jak takové bariéry odstranit je omluva. Omluva by měla být nedílnou součástí jakéhokoli vztahu. Chapman (2011, s. 41 - 43) ve své knize popisuje pět jazyků omluvy. Prvním jazykem je vyjádření lítosti. Tato omluva má obsahovat slovo „promiň“, a zároveň by měla obsahovat i to, co má být prominuto. Další omluva by měla zahrnovat slova „udělal jsem chybu“ a tím jedinec přijímá zodpovědnost za své chování a za to, co provedl. Tomuto způsobu omluvy se podobá omluva, kdy „pachatel“ uzná svou chybu a upřímně vyjádří, že chce své chování změnit. „Odškodnění“ je dalším způsobem omluvy. Partner, kterému bylo ublíženo, potřebuje určité odškodnění, jistotu, že druhému partnerovi na něm stále záleží. Muže se jednat o slovní ujištění, objetí či určitý dárek. Někdo může mít jak svůj jazyk omluvy prosbu o odpuštění. Je dobré, pokud se manželé naučí omlouvat způsobem, který je pro jeho partnera přijatelný a ze kterého pozná, že to ten druhý myslí vážně (Chapman, 2011, s. 43). Reakcí na omluvu by mělo být odpuštění. Odpuštění není pocit, ale je to rozhodnutí, které odstraňuje bariéry vzniklé nesouladem ve vztahu a umožňuje mu tak další rozvoj. Mylná domněnka o odpuštění je, že když jsme odpustili, tak i zapomeneme na tu danou situaci, věc. Myšlenky nám vyvstávají samovolně, i ty, které souvisejí s odpuštěním. A to, že si na to vzpomeneme, neznamená, že jsme mu neodpustili. Odpuštění také neznamená, že ihned znovu nabudeme pozbytou důvěru k partnerovi. Důvěru můžeme opět získat časem, pokud vidíme, že partner dodržuje slovo (Chapman, 2011, s. 53). Omluva a odpuštění jsou významnými prvky spokojeného manželství.

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 ÚVOD DO VÝZKUMNÉ ČÁSTI PRÁCE

Pro náš výzkum jsme zvolili jako výzkumnou strategii kvalitativní výzkum. „Podstatou kvalitativního výzkumu je do široka rozprostřený sběr dat bez toho, že by na počátku byly stanoveny základní proměnné. Stejně tak nejsou předem stanoveny hypotézy a výzkumný projekt není závislý na teorii, kterou již před tím někdo vybudovat.“ (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 24)

Tento typ výzkumu jsme zvolili z toho důvodu, jelikož se respondenti v přímém kontaktu mohou více otevřít. Dané téma také samo osobě vybízí k této formě výzkumu, kdy dotazovaní měli dostatek času se na danou problematiku zaměřit a mohli jsme se jí tak zabývat hlouběji. Respondenti se mohli více zamyslet nad vlastním manželstvím a podělit se o své zkušenosti.

4.1 Stanovení výzkumného cíle

Cílem praktické části této práce a výzkumného šetření je více prozkoumat oblast manželství a náboženství, konkrétně křesťanství. Pokusíme se popsat rozdíly mezi dvěma skupinami manželských párů, a to manželé, kteří jsou aktivní křesťané a manželé, kteří neprojektují žádné náboženství. Popíšeme, jak to chodí v šesti manželských párech, a pokusíme se nastínit, jak jich manželství fungují.

Naším předpokladem je, že křesťanská manželství díky své víře a filozofii, mají harmoničtější manželství, dokážou mezi sebou lépe komunikovat a řešit konflikty.

4.2 Výzkumný problém a dílčí výzkumné otázky

Výzkumný problém jasně pojmenovává to, čemu se výzkum věnuje. Jedná se o určitou situaci probíhající v sociální realitě a je určitým způsobem problematická. Tato situace by pro nás měla být neznámá, a proto provádíme kvalitativní výzkum, abychom se o daném jevu dozvěděli více informací. Výzkumný problém má podobu oznamovací věty a je často zaměřen na určitou skupinu, typ nebo místo. (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 64 - 65)

Výzkumný problém této práce je následující: Jaké jsou rozdíly v křesťanském a ateistickém manželství.

Na základě stanoveného výzkumného cíle a výzkumného problému jsme sestavili výzkumné otázky, které jsou jádrem výzkumu. Dané otázky plní dvě funkce, a to, že pomáhá výzkumu se zaměřením tak, aby výsledky byly v souladu s výzkumným cílem, a také ukazují, jakým směrem výzkum vést. Výzkumné otázky mají podobu tázací věty a je potřeba otázky formulovat jasně, aby bylo možno rozpoznat, zda jsme na danou otázku odpověděli. Otázky také musí být dostatečně široké, pracují s obecnějšími koncepty a neptají se na sílu vztahů ani na četnost jevů. (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 69)

Našimi výzkumnými otázkami jsou:

- Liší se skupiny v názoru na manželství?
 - o Mají stejný pohled na manželství?
 - o Jaká vnímají pozitiva a negativa manželství?
 - o Jaké jsou důležité hodnoty v manželství?
- Liší se komunikace mezi partnery v obou skupinách?
 - o Vyhrazují si čas na společné povídání?
 - o Z jakých příčin v manželství vznikají nejčastěji neshody, hádky?
 - o Dokážou se partnerovi omluvit?
- Liší se skupiny v trávení volného času?
 - o Tráví volný čas manželé společně nebo každý sám?
 - o Chodí společně jen ve dvou do společnosti?
 - o Umožňují partnerovi vyjít si s lidmi stejného pohlaví?
- Liší se skupiny v péči o děti a domácnost?
 - o Kdo se stará o finanční hospodaření?
 - o Kdo nejčastěji zajišťuje nákup potravin a přípravu jídla?
 - o Kdo byl s dětmi na mateřské dovolené?
 - o Věnuje se jeden z manželů dítěti více, než ten druhý?

4.3 Výzkumný soubor

Cílem výzkumného vzorku v kvalitativním výzkumu je, aby reprezentoval určitý problém (Švaříček, Šedřová, 2007, s. 72 - 73). Vzhledem k reprezentativnosti obou výzkumných skupin jsme zvolili dvě metody výběru výzkumného souboru.

U skupiny křesťanských manželských párů jsme zvolili metodu kompletního sběru. Manželské páry jsou aktivními členy církve registrované Ministerstvem kultury ČR. Ateistické páry jsme získávali metodou sněhové koule a jsou to ty páry, které nepraktikují žádné náboženství.

Vzhledem k výzkumnému cíli a spolehlivosti výzkumu jsme zvolili výzkumným souborem tři manželské páry z křesťanského prostředí (K1 – K3) a tři ateistické páry (A1 – A3). Obě skupiny pochází z města Český Těšín a jeho okolí. Společnými kritérii pro výběr respondentů bylo, aby manželské páry měly společnou domácnost, aby partneři spolu žili a měli děti. Pro náš výzkum však již nebylo podstatné, aby byli manželé i děti obou skupin stejného věku, nebo aby všechna manželství trvala stejnou dobu.

4.4 Volba výzkumné techniky

Jako výzkumnou techniku jsme zvolili polostrukturovaný rozhovor. „Rozhovor je nejčastěji používanou metodou sběru dat v kvalitativním výzkumu. Používá se pro něj označení hloubkový rozhovor (*in-depth interview*), jež můžeme definovat jako nestandardizované dotazování jednoho účastníka výzkumu zpravidla jedním badatelem pomocí několika otevřených otázek.“ (Švaříček, Šedřová, 2007, s. 159) Díky otevřeným otázkám může tazatel lépe porozumět pohledu zkoumané skupiny lidí. Hloubkový rozhovor pomáhá zachytit informace v jejich přirozené podobě. Můžeme také rozlišit dva typy hloubkového rozhovoru, a to polostrukturovaný a nestrukturovaný rozhovor (Švaříček, Šedřová, 2007, s. 160). Přičemž polostrukturovaný rozhovor vychází z předem vytvořeného seznamu otázek, kterým se rozhovor řídí, a v průběhu se doptáváme na další údaje. Nestrukturovaný rozhovor začíná pouze jednou připravenou otázkou, na které navazují další podle toho, jak respondent odpovídá.

Rozhovory s manžely probíhaly v jejich domácnostech. Odehrávaly se tedy v jejich přirozeném prostředí, což mohlo pozitivně ovlivnit jejich ochotu hovořit a sdílet se.

Zároveň rozhovory probíhaly s oběma partnery najednou, takže se mohli navzájem doplňovat. Taktéž otázky byly pro obě skupiny manželských párů stejné.

Všechny manželské páry byly před zahájením rozhovoru seznámeny s tématem bakalářské práce, s jejím záměrem a byly také seznámeny s oblastmi, kterých se rozhovor týkal. Byly také seznámeny s faktem, že nahrávky rozhovorů budou sloužit pouze pro výzkumnou část této práce a nebudou nikde zveřejňovány a bude zachována jejich anonymita. Po předložení těchto kritérií byli respondenti vyzváni k souhlasu s nahráváním rozhovoru, všechny páry souhlas potvrdily.

Na závěr rozhovoru jsme vyjádřili poděkování za účast na výzkumu a vybídli jsme je, že mohou cokoli, co je ještě napadá, doplnit. Nakonec byly manželské páry dotazovány, zda souhlasí s uvedením přepisu jejich rozhovoru v bakalářské práci. Jeden z páru s uvedením přepisu souhlasil.

4.5 Design výzkumu

Pro realizaci výzkumu jsme si zvolili otevřené kódování. Kódováním získané údaje rozdělíme na jednotlivé části, které poté znovu novým způsobem skládáme. Každé části je přidělen určitý kód, tedy jméno nebo jiné označení. Pokud je kódování hotové, je potřeba je systematicky kategorizovat. To znamená, že různé kódy seskupujeme do kategorií podle podobnosti, nebo jiných souvislostí. (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 211 - 221)

Nejprve byly provedené rozhovory, které byly se souhlasem respondentů nahrány na audio záznam, přepsány do textové podoby. Po transkripci rozhovorů byly dále získané údaje analyzovány a skládány dle otevřeného kódování. U všech respondentů byly vyhledány podstatné pojmy, které byly určeny jako stěžní kódy. Poté byly tyto kódy zařazeny do kategorií, které byly následně zpracovávány technikou vyložení karet.

V této technice jde o to, že jednotlivé skládáme do jedné linky, která je převyprávěním obsahu každé dané kategorie (Švaříček, Šed'ová, 2007, s. 226). V rámci této práce byly stanoveny čtyři základní kategorie a další podkategorie.

Těmito kategoriemi a podkategoriemi jsou:

1. Kategorie – Manželství
 - 1.1. Názor na manželství
 - 1.2. Pozitiva a negativa manželství
 - 1.3. Hodnoty v manželství

2. Kategorie – Komunikace
 - 2.1. Společné povídání
 - 2.2. Konflikty
 - 2.3. Omluva

3. Kategorie – Volný čas
 - 3.1. Společný čas
 - 3.2. Volný čas trávený samostatně

4. Kategorie – Domácnost a děti
 - 4.1. Úklid v domácnosti
 - 4.2. Zajišťování nákupů a jídla
 - 4.3. Péče o děti

5 VÝSLEDKY PRŮZKUMNÉHO ŠETŘENÍ

Následující kapitoly se budou zabývat rozhovory tak, jak byly rozděleny podle kódů do kategorií a podkategorií. Celkově byly rozhovory rozděleny do čtyř hlavních kategorií, jež všechny jsou podstatnými částmi práce a ve výzkumu hrají svou roli. Z tohoto důvodu zde uvádíme všechny kategorie nově vzniklých textů z rozhovorů. Při převyprávění textů se zaměříme na rozdíly mezi jednotlivými skupinami.

5.1 Analýza dat

5.1.1 Kategorie – Manželství

Ještě před samotnými otázkami na manželství jsme se zeptali párů na oblast výběru partnera. Co bylo pro ně při výběru důležité, aby partner měl, nebo jaký aby byl. Pár K1 a K3 se shodl na tom, že pro ně bylo důležité, aby budoucí partner měl víru v Boha a vyřešený vztah s ním. V tomto jediném ohledu se lišily do ostatních párů. Dále byl hlavně uváděn vzhled a sympatie. Mezi dalšími atributy výběru partnera bylo to, aby byl čestný, spolehlivý a měl stejné zájmy.

5.1.1.1 *Názor na manželství*

Při otázce, co se respondentům vybaví, když se řekne pojem manželství, se většinou vyskytovaly podobné odpovědi. Odpovědi se v obou skupinách týkaly pojmu spolupráce, manželství jako vztahu dvou lidí a přísloví „ve dvou se to lépe táhne“. Manželství vnímají jako místo, kde nebudou sami a kde se budou moct na někoho spolehnout v každé situaci. Manželé K1 uvedli, že manželství pro ně znamená něco pevného, bezpečného, je to rozhodnutí na celý život a na rozdíl, jak bylo předpokládáno, od skupiny ateistických manželství uvedli, že manželství je pro ně instituce, kterou založil a vymyslel Bůh a má s ní svůj záměr. Pár K3 také uvedl, že manželství je, díky jejich náboženskému přesvědčení, jedinou možností založit rodinu, tedy mít děti, a to ve srovnání s manželky A3, kteří zastávají názor, že děti může mít člověk i bez manželství.

5.1.1.2 *Pozitiva a negativa manželství*

Pozitiva manželství se často shodovala s pojmy, kterými páry definovali manželství. Jedná se konkrétně o společné sdílení, spolehnutí se na druhého a nepřítomnost samoty. Pár K1 navíc vnímá jako pozitiva manželství možnost seberozvíjení a sebepoznávání. Respondenti A2 vidí jako pozitivum, že nemusejí mít strach se projevit. Zajímavé je, že všechny ateistické páry zmínili jako výhodu manželství dva finanční příjmy, což ani jeden křesťanský pár nezmínil.

K oblasti negativ manželství se křesťanské páry moc nevyjadřovaly, a pokud ano, tak spíše z pohledu jiných lidí v manželství, jelikož oni žádná negativa nevidí. Naopak ve skupině ateistických párů se vyskytovalo negativum ztráty svobody, kdy člověk musí dělat vše s ohledem na partnera a rodinu. V odpovědi respondentů A1 se vyskytly opět finance, a to v souvislosti s menší podporou rodin s dětmi, než matek samoživitelek ze strany státu.

5.1.1.3 *Hodnoty v manželství*

Jako hlavní hodnoty v manželství skoro všechny páry vnímají důvěru, věrnost a lásku. Pro mnohé z nich je důležitou hodnotou v manželství vzájemné porozumění a tolerance. Manželé K1 mají jako velkou hodnotu to, že mohou v manželství růst a rozvíjet své schopnosti a různá obdarování.

Následovala otázka, co je podle respondentů důležité pro fungující manželství. Odpovědi se často shodovaly s hodnotami v manželství. Páry opět uváděly toleranci. Důležitým prvkem fungujícího manželství je také komunikace a ochota řešit problémy. Křesťanské páry navíc uváděly společnou víru, modlitby, společný cíl, vizi manželství a také společně trávený čas.

5.1.2 **Kategorie – Komunikace**

Do této kategorie byla zahrnuta jak oblast komunikace, tak oblast konfliktů a jejich řešení, která s komunikací úzce souvisí.

5.1.2.1 Společné rozhovory

Všechny manželské páry věnují určitý čas společnému povídání. Ani jeden pár však nemá vyhraněný čas. Záleží na situaci a na pracovních povinnostech. Většinou se ale jedná dobu, kdy oba partneři přijdou z práce, uvaří si kávu a povídají si. Manželé K2 zdůrazňují, že komunikace je hodně důležitá a člověk by se měl také naučit naslouchat.

Na dotaz, zda čas jídla využívají k povídání, nebo zda si u toho zapnou televizi, či jestli dokonce jí každý sám, byly odpovědi obdobné. Společné jídlo mají spíše o víkendech, kdy nemají pracovní povinnosti a spíše si u jídla povídají. Záleží však také na situaci. Někdy jedí a televizi si zapnou (pár K1 a A1), jindy jedí každý sám v jinou dobu. V této oblasti se nám tedy nepodařilo vyzorovat výrazné rozdíly.

5.1.2.2 Konflikty

Hlavní důvody konfliktů mezi křesťanskými a ateistickými manželstvími se značně liší. V křesťanských manželstvích konflikty nejčastěji vznikaly nebo vznikají kvůli výchově dětí. Podrobněji to popisují respondenti K1:

ONA: „Právě jak jsem zmínila o tom, pokud se nedomluvíme a je nějaký konflikt s dětmi a manžel to vidí z té strany a já z jiné, tak pak může dojít skutečně k nedorozumění.“

ON: „Máme třeba jiný pohled, jiné schéma výchovy, pohled, jako přístup k dětem.“

Na druhou stranu ateistické páry uváděly jako nejčastější důvod nedorozumění obecně maličkosti či banality, což je paradox, protože důležité věci dokážou vždy prodiskutovat.

Neočekávané zjištění se však vyskytlo v souvislosti s konflikty, kdy všechny páry, včetně křesťanských, vidí rozvod jako možnost jejich řešení. Křesťanská manželství dále uvádí, že by to ale musel být velmi vážný konflikt, aby takové radikální řešení zvolili. Partneři by si v tom manželství museli hodně ubližovat, čímž by hodně trpěli a nebyli by schopni vztah dále řešit. Stejný pohled zastává i pár A2.

5.1.2.3 *Omluva*

U omluv je to velice individuální. Vždy záleží na konkrétním páru a na příčině konfliktu. Pro většinu z nich je podstatné, aby byla omluva podána ústní formou. Omluva by měla být podána s dostatečným odstupem, aby měl člověk čas si to rozmyslet a opadla ta prvotní zloba (manželé K3). Konflikty, které ve vztahu nastanou, by měly být vždy vyřešeny. Jejich neřešením je mezi partnery pořád něco, co visí ve vzduchu a časem to může přerůst v nějaký velký konflikt (pár A3). Manželský pár K2 přidává, že je důležité partnerovi odpustit a zapomenout, již to nepřipomínat. Oproti tomu pár K1 je toho názoru, že není potřeba řešit každé nedorozumění, protože nemají kapacitu řešit každou maličkost a není na škodu některou jen tak přejít.

Všechny páry také souhlasí s důležitostí říct partnerovi, že mu odpouští. Nemělo by to být však často, aby to nezevšednělo (pár A1). Dva křesťanské páry se shodly, že je mnohem těžší, ale zároveň důležitější, říci „odpusť mi“ než „odpouštím ti“.

5.1.3 **Kategorie – Volný čas**

V této kategorii se zabýváme trávením volného času manželů. Více jsme se zaměřili na to, zda je důležité trávit volný čas s partnerem, nebo každý sám. Zabýváme se také otázkou, je-li hodnotné trávit čas samostatně ve skupinách se stejným pohlavím (muži s muži, ženy se ženami).

5.1.3.1 *Společný čas*

Co se týče trávení společného času, všechny manželské páry uvádí, že je to velice důležité. Pokud spolu vyráží někam do společnosti, tak je to nejčastěji do kina, do divadla, nebo na procházky. Páry také vnímaly společný čas spíše jako čas s dětmi, než čas jen sami dva jako manželé. Manželé K2 se shodují, že je pro manželství dobré mít i společné přátele, se kterými se mohou scházet. Může jim to pomoci v rozvoji jejich samotného manželství. Zároveň také páry uvedly, že jim ubývá volného času, ve kterém by se mohli věnovat pouze partnerovi a trávit čas výhradně ve dvou. Jsou zahlceni pracovními povinnostmi či pracemi na zahradě a v domácnosti.

5.1.3.2 *Volný čas trávený samostatně*

Trávení volného času samostatně je podle všech respondentů také přínosný. Mají každý své přátele, se kterými se schází samostatně. Podle páru K1 a K2 by členové rodiny dostali tzv. ponorkou nemoc, kdyby zůstávali stále jenom doma. Žádný z partnerů nebrání tomu druhému, aby si vyšel s přáteli stejného pohlaví. Naopak to považují za přínosné, protože si mohou pohovořit o tématech, které zajímají dané pohlaví a neobtěžují tím druhého partnera. Jak uvedl muž z páru A2, jeho manželka se s kamarádkami vypovídá a poté již doma nemá takovou potřebu mluvit. Obě dvě skupiny manželských párů se shodly na potřebě rovnováhy mezi trávením volného času samostatně a společně, kdy není dobré, aby byli partneři spolu pořád, ale na druhou stranu není dobré, pokud například jeden z manželů je stále někde pryč s přáteli a druhý na něj čeká doma. Souvisí s tím také již výše zmíněná tolerance a důvěra. Můžeme tedy vidět, že v oblasti volného času se obě skupiny více méně shodují a jejich názory se prolínají.

5.1.4 **Kategorie – Domácnost a děti**

Starost o domácnost a péče o děti je poslední kategorií. Zaměřili jsme se v ní na to, jak manželé vedou domácnost, jak vedou finance rodiny a v neposlední řadě jak pečují o děti.

5.1.4.1 *Úklid v domácnosti*

V oblasti úklidu domácnosti můžeme vidět odlišnosti v tom, že v křesťanských manželstvích je to žena, kdo jej zajišťuje, a muži jsou ochotni pomoci. Nedělá jim problém například vyluxovat, umýt nádobí nebo pomoci s těžšími pracemi, které jsou pro ženy náročnější. Ženy si pak ochoty manželů cení. Domácnost v ateistických manželstvích uklízejí většinou oba partneři nebo i muž sám. Na úklidu domácnosti někteří muži velice lpí a jsou při jeho plnění svědomití, což dokládá tvrzení respondentky z manželství A2:

„Zametat, on je úplně jako posedlý, skoro bych řekla, někdy. Schválně někdy jak vím, že třeba jako přijde po odpolední z práce, tak schválně povysávám nebo někde něco, povysávám a vím, že on přijde a začne zametat nebo tu linku utřít a tak, on to musí, on třeba, je mu jedno, že tam, on si nevšimne, je pořádek, není, jo, prostě že tam není smetí, bylo to utřené, ale on to musí udělat.“

Respondenti K1 podotýkají, že návyky k úklidu si lidé přinášejí ze svých původních domovů, tak jak to viděli u svých rodičů.

5.1.4.2 Zajišťování nákupů a jídla

Všechny manželské páry se shodly ve způsobu nakupování. Většina domácností provádí větší nákupy jednou týdně, a to společně. Pokud se jedná o nějaké drobnosti, ty nakupuje průběžně kdokoli.

S nákupy úzce souvisí oblast financí. Ve všech případech mají respondenti finance společné a výdaje řeší vždy dohromady. Liší se pouze tím, že vždy má jeden z partnerů větší přehled o celkovém stavu příjmů a výdajů. V každém manželství je individuální, kdo z manželů se této oblasti věnuje.

Další nedílnou součástí nakupování je i samotná příprava jídel. Vaření a přípravě jídla se více věnují ženy v křesťanském manželství, ale i muži jsou schopni si uvařit, kdežto v ateistických manželstvích probíhá příprava pokrmů střídavě mezi ženou a mužem.

5.1.4.3 Péče o děti

Ve všech případech byly na mateřské dovolené ženy. Muži by se však mateřské dovolené nebránili, a to zvláště v případě, že by žena měla vyšší plat nebo pokud by byl muž nezaměstnaný.

Odlišnost lze vidět v přesvědčení křesťanských žen, které si nedokážou představit, že by se mateřské dovolené, tedy výchovy dítěte v raném věku, měly vzdát. Ženy z ateistických manželství přikládají váhu spíše výhodám finančního rázu.

Co se týče učení se s dětmi, toto zajišťovaly ženy v případě ateistických i křesťanských rodin.

S výjimkou dvou manželství, kde oba partneři dělali s dětmi všechno společně, všechna ostatní manželství měla rozdělené různé oblasti, ve kterých přistupoval k dětem jen jeden z partnerů. U mužů se jednalo většinou o sport a mužské dovednosti, u žen pak o tvořivé práce a citovou oblast.

Pár K1 uvedl v souvislosti s výchovou dětí jednu důležitou hodnotu, a to, že děti mohou nabrat vzory mužských a ženských rolí, doslovně:

„Takže to bych uvedla i jako takovou hodnotu manželství, že prostě ty děti jsou schopné nabrat tu teorii, pro kterou se jakoby narodili. Je to, prostě tak to bere, že když se narodila žena, tak z ní bude žena, a když se narodil muž, tak se předpokládá, že z něho bude muž. A tady ty dvě role těch manželů, si myslím, že je to něco, z mého pohledu, nezastupitelného.“ (Pár K1)

5.2 Shrnutí výsledků šetření

Pro přehlednost, zda se podařilo dosáhnout výzkumného cíle a objasnit výzkumný problém znovu zde uvádíme výzkumný problém této práce, kterým je: Jaké jsou rozdíly v křesťanském a ateistickém manželství

Cílem praktické části této práce bylo více proniknout do oblasti manželství a křesťanství. Pokusili jsme se zachytit a popsat rozdíly mezi skupinou křesťanských manželských párů a skupinou ateistických manželských párů. Mohli jsme tak nahlédnout do života šesti manželských párů, a více si přiblížit způsoby, jak jich manželství fungují.

Ve výzkumném šetření jsme se zaměřili na konkrétní oblasti, a:

- Liší se skupiny v názoru na manželství?
- Liší se komunikace mezi partnery v obou skupinách?
- Liší se skupiny v trávení volného času?
- Liší se skupiny v péči o děti a domácnost?

Liší se skupiny v názoru na manželství?

V oblasti volby partnera je u křesťanů kromě vlastností, které jsou téměř totožné jako u ateistů, navíc klíčový parametr víry v Boha.

Kromě obecné totožné definice o spolupráci dvou partnerů křesťané považují manželství za Bohem zřízenou instituci. Oproti nevěřícím manželstvím se dále liší názorem na založení rodiny, tzn. početím dítěte, u křesťanů výhradně v manželství, tedy po svatbě (vnímáno jako jedno z posláních manželství) na rozdíl od ateistických párů, kteří nevidí velký rozdíl v manželském a mimomanželském počtí.

Pozitiva manželského soužití jsou podobně definována jako pojem manželství. Jeden manželský pár navíc chápe manželství jako prostor pro seberozvíjení a sebepoznávání, takže vnímá důležitost nejen ve vztahu k partnerovi, ale také k možnosti rozvíjení a budování sebe sama. Všechny ateistické dvojice zmínili ekonomickou výhodu ve smyslu dvou příjmů, zatímco tuto finanční výhodu kupodivu nezmínil ani jeden křesťanský pár – nad finančními výhodami manželství zde převažují hodnoty víry, tolerance a důvěry.

Křesťané více vnímají manželství jako dobrovolný celoživotní svazek, do kterého vstupují s radostí a plní očekávání (navíc s duchovním podtextem a jediným způsobem, jak

založit rodinu), proto je pro ně obtížné definovat negativa; věří, že je to Bohem zřízena instituce a očekávají i Boží pomoc v možných potížích. Ateistická manželství hodnotí jako jednu z hlavních negativ ztrátu svobody, vázanost na jednoho partnera a nutnost ohleduplnosti ve vztahu. U jednoho páru je navíc vnímáno jako negativum horší ekonomické zázemí vdané matky oproti svobodné matce ze strany státu.

Úsudek o hodnotách důležitých v manželství mají všechny dvojice velmi podobný. Jako nejdůležitější uvádějí toleranci a porozumění. Aby manželství správně fungovalo, je podle všech párů důležitá opět tolerance, také komunikace a snaha řešit problémy. Křesťanské páry navíc doplňují hodnoty v duchovní oblasti, jako je víra, modlitba a společná vize manželství.

Liší se komunikace mezi partnery v obou skupinách?

Společné rozhovory mezi partnery v obou skupinách probíhají stejně, žádný z párů nemá vyhraněný čas na společné rozhovory. Často pro to využívají chvíle, kdy se vrátí ze zaměstnání a mohou trávit společný čas třeba u kávy. Jeden z křesťanských párů na víc zdůraznil význam společné komunikace, a rovněž důležitost naslouchání partnera.

Všechny páry se shodly, že u společného jídla, které je kvůli pracovním povinnostem spíše o víkendech, nezapínají televize, ale věnují se jeden druhému a společným rozhovorům.

V oblasti společných rozhovorů jsme tedy nezjistili významné odlišnosti mezi křesťanskou a ateistickou skupinou.

Křesťané uvedli, že nejčastěji u nich neshody vznikají z důvodu rozdílných názorů na výchovu dětí. Naproti tomu ateistické páry vidí nejčastější neshody v maličkostech a nepodstatných věcech, zatímco v zásadních záležitostech se dokážou vždy domluvit a najít společné řešení.

Neočekávaným bylo zjištění, že jak ateistické, tak pozoruhodně i křesťanské páry vidí rozvod jako alternativu vyřešení konfliktu. Křesťané tuto možnost hodnotí jako krajní řešení v situacích, když si manželé natolik ubližují a už spolu nemohou žít, například z důvodu nevěry.

Většina respondentů záleží na tom, aby po neshodě nastala omluva, a to především ústní formou. Současně zastávají názor, že všechny konflikty by měly být vyřešeny, jinak

mezi manželi vzniká komunikační bariéra a zůstává v nich trpkost, kterou je potřeba řešit. Pouze jeden manželský pár (křesťanský) uvedl, že nevidí potřebu řešit každé sebemenší nedorozumění. Řešení úplně všech nedorozumění je pro člověka psychicky náročné a vysilující, a proto není u drobných neshod zapotřebí.

Všechny páry bez výjimky souhlasí s tvrzením, že je velmi důležité říci protějšku, že mu odpouští. Dva z křesťanských párů navíc dodaly, že je obtížnější, ale zároveň důležitější, říci „odpusť mi“ než „odpouštím ti“. Člověk tím uznává svou vinu.

Liší se skupiny v trávení volného času?

Všechna dotazovaná manželství zastávají názor, že trávení volného času společně je důležité. Společným časem spíše rozumí čas strávený s rodinou více než čas trávený jenom ve dvou jako manželé. Jeden z křesťanských párů také uvedl, že je pro manželství důležité mít společné přátele. Společnými schůzkami a vzájemným navštěvováním se manželé mohou obohatit a zkušenosti jiných a zároveň tak rozvíjet své manželství. Všechny páry se však shodly na tom, že z důvodu narůstajících pracovních povinností jim ubývá čas, který by mohli trávit spolu.

Všichni respondenti se také shodli na přínosu trávení volného času samostatně. Ve všech párech mají partneři různé přátele, se kterými se schází jenom oni sami. Zároveň se v těchto setkáních tolerují a nebrání partnerovi vyjít s přáteli stejného pohlaví. Jeden ateistický pár řekl, že je to dokonce potřebné, protože partnerka se vypovídá s kamarádkami a už s danými věcmi nemusí „obtěžovat“ manžela. Rovnováha mezi společným časem a časem tráveným samostatně je pro všechny páry důležitá.

Liší se skupiny v péči o děti a domácnost?

V oblasti úklidu domácnosti jsou mezi skupinou ateistických manželství a skupinou křesťanských manželství jsou odlišnosti. Zatím co v křesťanských domácnostech zajišťuje úklid žena, přičemž muž je vždy ochoten pomoci, v ateistických domácnostech se starají o úklid oba partneři stejně, nebo dokonce spíše muž. Jeden z křesťanských párů k tomuto poznamenal, že návyky v úklidu si člověk přenáší z původní rodiny.

Všichni manželé nakupují potřebné věci společně. Většinou uvedli, že dělají spolu jednou týdně velký nákup. Pokud je v průběhu týdne potřeba koupit nějakou drobnost, koupí ji ten, komu to více vyhovuje, například cestou z práce domů.

S nakupováním souvisí oblast financí, ve které všichni respondenti uvedli stejné údaje. Dávají všechny finance dohromady a hospodaří s nimi oba podle potřeby. V každém páru je ale někdo, kdo má o společných financích větší přehled. Nelze však z toho vyvodit jednotný závěr, jelikož v každém manželství je to někdo jiný nezávisle na tom, zda je to v křesťanském či ateistickém manželství.

V přípravě jídel můžeme vidět odlišnost, kdy v křesťanském manželství většinou vaří jídla žena a muži pomáhají, nebo jsou schopni i uvařit. V ateistickém manželství se na přípravě pokrmů podílí oba partneři, nebo se v přípravě střídají.

Co se týče výchovy a péče o děti, tak ve všech manželstvích na mateřské dovolené byly ženy. Muži by se tomu v dnešní době, kdy je to možné, nebránili. Jako důvod uchýlení se k tomuto řešení vždy uváděli finanční stránku a to v případě, že by manželka lepší práci a vyšší plat než oni. Křesťanské ženy navíc uvedly, že by o ten čas strávený s dětmi v jejich útlém věku přijít nechtěly, že by se ho nechtěly vzdát.

Skoro ve všech manželstvích vnímali manželé různé oblasti, ve kterých se dětem věnoval pouze muž a v jiných pouze žena. U mužů nejčastěji uváděli sport a dobrodružné aktivity. U žen to pak byly tvořivé práce a citová oblast.

Další výsledky výzkumu

Z rozhovorů také vyplynulo, že pro křesťanské páry je snazší o manželství mluvit. Jejich odpovědi na otázky byly delší, více rozvinuté a podrobnější. Můžeme z toho usuzovat na to, že křesťanští jedinci o manželství více přemýšlejí, jsou schopni vyjádřit své pocity a dojmy. U ateistických párů byly odpovědi velice strohé, často i jednoslovné. Po položení otázky manželé dlouho přemýšleli nad odpovědí, nebo se smáli.

Během rozhovorů jsme si také všimli i další odlišnosti. V ateistických manželstvích byla vždy dominantní osoba, která rozhovor vedla, a druhý partner ji doplňoval. Zatím co křesťanští manželé mluvili každý sám za sebe, dali si navzájem prostor, neskákali si do řeči a navzájem se doplňovali.

ZÁVĚR

Bakalářská práce se zaměřila na problematiku manželství a křesťanství z pohledu šesti manželských párů. Každé manželství je individuální a jedinečné. Snažili jsme se poukázat na odlišnosti a specifické prvky, které se vyskytují v manželstvích mající odlišnou filozofii a rozdílný pohled na život a na jeho smysl.

Teoretická část práce nás do problematiky manželství uvedla. Poukázala na teoretická východiska a seznámila nás se základními pojmy, které se týkají manželství. Zaměřila se také na specifickou oblast a to na komunikaci. Komunikace je všeobecně ve vztazích důležitá. Natož pak v manželství, které je tím nejužším vztahem mezi dvěma lidmi. Důležitou částí je také pojednání o hodnotách v manželství. Uvedli jsme a podrobně rozvedli tři hodnoty, které manželé mohou vnímat jako důležité.

V praktické části jsme se pak zabývali konkrétními oblastmi, jako je názor partnerů na manželství, jaká partneri vnímají pozitiva a negativa manželství a co je pro ně v manželství důležité. V oblasti komunikace jsme se zaměřili jak na společné rozhovory, tak i na konflikty a jejich řešení. Dále jsme se taky zabývali tím, jak manželé tráví svůj volný čas a zda je pro ně přínosnější jej trávit samostatně nebo společně s partnerem. Poslední část výzkumu byla směřována na starost o domácnost a péči o děti.

Z výsledků výzkumu nám vyplynulo, že křesťanská manželství a ateistická manželství nijak zásadně neliší. Ve většině případů se jednalo pouze o malé odlišnosti. Naším předpokladem bylo, že křesťanská manželství jsou harmoničtější než manželství ateistická. Tento předpoklad se nám však vyvrátil již při rozhovorech, kdy mohli páry pozorovat a vidět, že všechny jsou harmonické a stabilní. Nejde tedy o to, zda jsou věřící nebo ne, ale zda rodina plní všechny své funkce. Ve výzkumném vzorku nebylo ani jedno manželství dysfunkční. Pokud by se v našem vzorku takové manželství objevilo, jistě bychom došli k jiným závěrům.

Přesto však můžeme vidět odlišnosti v tom, jak partneri manželství vnímají. Na rozdíl od manželství ateistických, která možná vnímají manželství jako samozřejmost, manželství křesťanská jej vnímají jako něco, co jim bylo dáno darem. Vidí v něm naplnění role muže a ženy, jak to bylo Božím záměrem. A zároveň v manželství mají jakousi vizi a společný cíl.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

- [1] BIBLE: Písmo svaté Starého a Nového zákona. Český ekumenický překlad. 3. přeprac. vyd. Praha : Česká biblická společnost, 1993.
- [2] ČESKO, Zákon č. 94 ze dne 4. prosince 1963 o rodině a o změně a doplnění dalších zákonů. Dostupný z: <http://www.zakonycr.cz/seznamy/094-1963-sb-zakon-o-rodine.html>
- [3] GROLLOVÁ, Ivana et al., 1989. *Encyklopedie mladého manželství*. Praha: Lidové nakladatelství. ISBN 80-7022-017-1.
- [4] HRUŠÁKOVÁ, Milana, 2000. *Sňatek a paragrafy*. Praha: Computer Press. ISBN 80-7226-396-X.
- [5] HRUŠÁKOVÁ, Milana, 2001. *Rozvod a paragrafy*. Praha: Computer Press. ISBN 80-7226-477-X.
- [6] JANDOUREK, Jan, 2001. *Sociologický slovník*. Praha: Portál. ISBN 80-7178-535-0.
- [7] KARSTEN, Hartmut, 2006. *Ženy - muži: genderové role, jejich původ a vývoj*. Praha: Portál. ISBN 80-7367-145-X.
- [8] KOCOURKOVÁ, Jiřina a Ladislav RABUŠIČ, 2006. *Sňatek a rodina: zájem soukromý nebo veřejný?*. Praha: katedra demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze. ISBN 80-86561-93-3.
- [9] KRÁLÍČKOVÁ, Zdeňka, 2000. *Rodinné právo v otázkách a odpovědích*. Praha: Computer Press. ISBN 20-7226-365-X
- [20] KRATOCHVÍL, Stanislav, 1985. *Manželská terapie*. Praha: Avicenum, zdravotnické nakladatelství.
- [31] MOŽNÝ, Ivo, 2002. *Sociologie rodiny*. Praha: SLON. ISBN 80-86429-05-9.
- [42] NOVÁK, Tomáš, 2004. *Jak předejít krizi v manželství*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0935-X.
- [53] NOVÁK, Tomáš, 2001. *Manželské serpentiny*. Praha: Grada. ISBN 80-247-0054-9.
- [64] NOVÁK, Tomáš, 2007. *Věkový rozdíl mezi partnery*. Praha: Grada. ISBN 978-80-247-1595-7.

- [75] PLAŇAVA, Ivo, 2000. *Manželství a rodiny*. Brno: DOPLNĚK. ISBN 80-7239-039-2.
- [86] PLZÁK, Miroslav, 2006. *Klíč k výběru partnera pro manželství*. Praha: MOTTO. ISBN 80-7246-308-X.
- [97] SKUPNIK, Jaroslav, 2010. *Antropologie příbuzenství: Příbuzenství, manželství a rodina v kulturně antropologické perspektivě*. Praha: SLON. ISBN 978-80-7419-019-3.
- [108] ŠVAŘÍČEK, Roman a Klára ŠEĎOVÁ, 2007. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-313-0.
- [119] TOURNIER, Paul, 1994. *Porozumění v manželství*. Praha: Návrat domů. ISBN 80-85495-34-1.

SEZNAM PŘÍLOH

PI: Otázky polostrukturovaného rozhovoru

PII: Ukázka doslovného přepisu jednoho rozhovoru

PŘÍLOHA P I: OTÁZKY POLOSTRUKTUROVANÉHO ROZHOVORU

Výběr partnera

1. Co pro vás bylo důležité při výběru partnera? (Jaké vlastnosti, případně rodinné zázemí, materiální zabezpečení)

Manželství

2. Co se vám vybaví, když se řekne pojem manželství?
3. Co pro vás manželství znamená?
4. Jaká pozitiva a negativa podle vás vyplývají z manželství?
5. Jaké si myslíte, že jsou důležité hodnoty pro manželství?
6. Co je podle vás důležité pro fungující manželství?

Komunikace

7. Děláte si každý den čas na společné povídání? Pokud ano, ve které části dne?
8. Když spolu jíte u stolu, máte zapnutou televizi nebo si povídáte u jídla o tom, co se tomu druhému přihodilo, jaký měl den,...?

Konflikt

9. Mohli byste mi říct, za jakého důvodu u vás nejčastěji vznikají nedorozumění?
10. Kdo se u vás omluví jako první?
11. Jakou formu omluvy používáte?
12. Pokud se vám partner omluví, dokážete mu říct, že mu odpouštíte?
13. Je pro vás rozvod možností, jak řešit konflikt?

Volný čas

14. Chodíte spolu někam ven, do společnosti?
15. Trávíte volný čas společně, nebo každý sám?
16. Necháváte partnera vyrazit si ven s přáteli stejného pohlaví?
17. Myslíte, že je to důležité?

Domácnost

18. Kdo zajišťuje úklid v domácnosti?

19. Kdo vaří a připravuje jídlo?
20. Kdo nakupuje potraviny?
21. Hospodaříte s financemi společně? Kdo má o vašich financích lepší přehled?

Děti

22. Kdo byl s dětmi na mateřské dovolené?
23. Kdo se s dětmi připravoval do školy (učil se s nimi)?
24. Vnímáte v manželství oblasti, ve kterých se dětem věnovala jenom matka, nebo ve kterých jenom otec?

PŘÍLOHA P II: UKÁZKA DOSLOVNÉHO PŘEPISU JEDNOHO ROZHOVORU

„Co bylo pro vás důležité při výběru partnera? Jaké vlastnosti?“

ON: „Pro mě asi nejdůležitější pro výběr bylo, bylo to, že si s partnerem, partnerkou budu rozumět. Protože jsem se před tím zklamal v tom, že jsme si v těch základních věcech nerozuměli. V tom směřování životem. Takže já jsem vlastně hledal člověka, se kterým si budu rozumět, se kterým si můžu otevřeně povykládat, a určitě pro mě bylo to rozhodující kritérium to, že je člověk věřící, který má ten vztah s Bohem vyřešený. Takže to je hlavní kritérium pro mě.“

ONA: „Pro mě jako, protože jsem jako pocházela z věřící rodiny, tak pro mě bylo velmi důležité, aby byl věřící partner. Ale jinou představu jsem jakoby neměla. Takovou úplně přímou představu, že to musí být člověk, který mi bude sympatický, že. Asi bych nezačala chodit s někým, kdo by mi sympatický nebyl. A vždycky jsem měla představu jako holka, že bude větší. Ale jinak skutečně ten, to, že bude věřící, bylo pro mě jakoby podstatné.“

„Jakou roli při výběru vašeho partnera hrála jeho rodina a rodinné zázemí?“

ON: „No, já jsem byl rád, že když jsem si partnerku vybíral, nebo když jsem se za ní modlil, tak (*pomlka*), a už šlo o konkrétní osobu, tak jsem věděl, že si s tou rodinou taky rozumím. Takže to bylo, to odpovídalo tomu prvnímu kritériu mému. Takže jsem si s tou rodinou partnerky rozuměl, znal jsem je a pro mě to byla taková, takové prostředí bezpečí, že jsem se tam vlastně cítil dobře, a proto si myslím, že i když jsem si vybíral partnerku, tak že to hrálo určitou roli. Že jsme si už rozuměli, s těmi rodiči.“

ONA: „Já jsem manželovy rodiče neznala, takže jsem, nehrála to žádná role při jeho výběru. Já jsem se pro něho rozhodla a jsem maminku s tatínkem neznala. Takže nemůžu říct, že by u toho hrála nějaká role, prostě, ta rodina. Ale uměla jsem si představit, že člověka, kterého si prostě беру, že asi bude mít i, tak jak je skvělý, že bude mít i skvělé rodiče a protože nejsem, si myslím, že nejsem jakoby konfliktní typ a neměla jsem konflikty jakoby... Měli jsme spořádanou rodinu a s ostatními dobré vztahy, tak jsem si neuměla představit, že bych já měla mít s někým problém. Takže nebylo to tak, že bych skutečně přemýšlela, jestli si s tou rodinou budu nebo nebudu rozumět.“

„Takže teď už se zaměříme přímo na to manželství. Co se vám vybaví, když se řekne pojem manželství, nebo co to pro vás znamená?“

ON: „Manželství beru především jako instituci, která je založena, nebo zřízena, vymyšlena Bohem, protože vycházím z toho, že člověk je stvořený Bohem. A hned v úvodu knihy Stvoření, nebo Genesis, je popis toho, jaký má Bůh záměr s manželstvím. Takže manželství beru jako instituci, kterou vymyslel Bůh, a se kterou má určitý plán nebo záměr, má představu o tom, jak by měla fungovat. A to mi trochu pomohlo v tom utváření vlastního manželství.“

ONA: „Pro mě to je něco takového pevného, a hlavně to představuje pro mě takové bezpečí, že to je prostě jak by něco uzavřeného, ne uzavřeného na venek, že by nikdo nemohl dovnitř, jakoby, ale něco, co se týká nás dvou a případně potom tedy dětí. Ale skutečně je to něco, od čeho jsem očekávala, nebo čekám až doteď, že to bude něco bezpečného, že přijdu, můžu říct a vím, že mě někdo nezkritizuje, že si můžeme vypovídat věci, a že se, že jeden druhého podržíme, když jsme nemocní, když máme problémy. Tak.“

„Když budete chtít něco doplnit, tak...“

ON: „No já bych doplnil, že je to pro mě něco hodně blízkého a intimního, protože Bible mluví o tom spleení těch partnerů, že to je vlastně rozhodnutí na celý život, že rozhodnutí se vlastně nedá tak jednoduše vzít zpátky, a že to vlastně člověka tak trochu i nutí vytvářet ten prostor bezpečí, když vím, že oba dva ti partneři to berou jako, jako něco pevného, nerozlučného, a že nějaký konflikt, nedorozumění, neshoda to manželství prostě neruší okamžitě. Jako že tam je něco, jako takové emocionální vlny. Že v tom vidím určitou jistotu, že to partnerství je něco, něco pevného, že to dává dohromady Bůh a on v podstatě nad tím stojí, a tu instituci vlastně garantuje jako něco pevného, doživotního, jistého.“

ONA: „Já myslím, že jsme do toho tak i vstupovali, že v případě, kdyby přišel problém, že prostě je tady někdo třetí, který to, jak říkal (*jméno manžela*), garantuje, a vůbec mě nenapadlo, že bychom, že by mohla být nějaká zadní vrátka, že prostě se stane, že se rozejdeme. To platilo před tím, než jsme se vzali, ale je zajímavé, že to platí i dodnes, že prostě, jako neumím si připustit, že bychom jaksi se rozešli, že to prostě, že to chceme vydržet za každou cenu (*smích*).“

„Takže nevidíte rozvod jako možnost řešení nějakého konfliktu, nebo...?“

ON: „Já, já si myslím, že by to mohlo být řešení, ale že by ten konflikt musel být skutečně, nebo konflikt, že by to možná nebyl ani konflikt, že by to muselo být něco, něco pro mě nepředstavitelného, že, že bych s tím partnerem nemohl žít, jo. Takže pak bych třeba ten rozvod jako jakýsi, jako alternativu dokázal představit, ale momentálně mě vůbec nenapadá, co by to mohlo být.“

„Nenapadá tě nic konkrétního?“

ON: „Nenapadá mě nic.“

ONA: „Já myslím, že by to muselo být něco jakoby nevyřešeného nadruhou, natřetí, několik prostě spolu, nebo několik záležitostí, které by se zametali pod koberec, nevyřešily se, a pak by se to tak nakupilo, že by prostě nebylo východisko.“

ON: „Nebo že bychom spolu nemohli dál žít. Jakože, já nevím, že by tam došlo ke ztrátě důvěry, že by si ten druhý partner našel jiného partnera a odstěhoval se, založil rodinu s ním, nebo nějaký vztah. Pak už to manželství vlastně nemá význam udržovat. Možná, že existují takové alternativy, ale nepřemýšlel jsem o tom.“

„Jaká jsou podle vás pozitiva být v manželství? Nebo pozitiva toho manželství?“

ON: „Každopádně se vytváří vztah, který je (*pomlka*) takový intimní, soukromý, pevný, něco, kde se člověk cítí bezpečně, kam se může vrátet. Manželství je v podstatě něco, co člověku taky pomáhá poznávat sebe sama, protože teprve v tom, v tom vztahu k tomu druhém sám sebe poznává. A pomáhá mi to taky v tom jakémsi seberozvíjení, protože tím, jak se lépe poznávám, tak můžu začít na sobě nějak pracovat. Takže toto mi manželství nabízí, takový vztah, který mi nastavuje zrcadlo, pomáhá mi to v praxi a je to něco dlouhodobého, kde se člověk cítí, jak říkám, bezpečně.“

ONA: „Já myslím, že to pomáhá i ke korekci mých různých nápadů, nebo dejme tomu názorů, když slyším toho druhého a dokážu si představit - ano i taková by byla možnost řešení, jak to vidí ten druhý partner, a že se navzájem ti partneři jakoby obrušují a stále více k sobě jakoby sedí, bych řekla, že si na sebe zvykli a prostě už potom, bývá to, že starší lidi si neumí představit, že by bez toho druhého žili, že prostě to jsou jakoby dvě půlky, které do sebe těsně zapadají, protože se ty kameny přesně vybrousily tak, jak by měly. No a pak si myslím, že pro děti je to prostě něco nepředstavitelného, když, nebo asi to musí být těžké, když nežijou v rodině, kde maminka a otec jsou jakoby v manželství a

není si jisto, jestli jednou ten tatínek odejde anebo neodejde. Jestli si zase najde jinou partnerku, jinou maminku, jiného tatínka. Myslím si, že pro ty děti je to taky takové bezpečí, pocit bezpečí kde se může rozvíjet.“

„Vyplývají vám tedy i nějaké negativa? Nebo vidíte to vše jenom pozitivně?“

ON: „Negativa toho manželského páru? Jestli manželství má nějaká negativa?“ (*pomlka*)

ONA: „Já bych to neřekla negativa. Já bych řekla, že tak jako každá věc přináší, dejme tomu, možná že to neřeknu přesně, ale nějakou ztrátu a nějaký přínos, tak samozřejmě člověk jakoby ztrácí, dejme tomu, když to tak řeknu, svobodu, že si dělá, co chce, že jezdí, kam chce a nedbá na druhého. To může být, dejme tomu, ztráta, a teď je otázka, jestli ten přínos dokáže kompenzovat tu ztrátu natolik, že se to vyplatí. Tak jako pro mě určitě manželství má mnohem větší přínos, než ztrátu, a proto kdybych se měla znova rozhodovat, tak bych do toho šla. Takže pro mě (*pomlka*) ztráta je mnohokrát menší.“

ON: „Já přemýšlím nad tím slovem negativum, a proč mě nic nenapadá, tedy nenapadlo. Možná že to vychází z toho konceptu manželství, protože jsem se s tím ztotožnil a беру ho jako daný. To znamená, že neuvažuju třeba o nějakém vyvázání se, třeba o nějaké svobodě nebo svobodných vztazích, střídání partnerů a tak dále. Takže v tom nevidím pozitivum, i když v tom možná někdo může vidět nějaké pozitivum a manželství vidí negativně jako něco svazujícího, nebo co ho omezuje, něco co je dlouhodobé, z čeho se nedá jen tak vyvázat. Takhle nepřemýšlím, a proto asi ta negativa nevidím. Momentálně mě nenapadají negativa, jako negativa manželství mě nenapadají, protože manželství se dá vždycky utvářet různě a vždycky s sebou přináší něco pozitivního a něco, co člověka třeba, třeba může i nějak omezovat. Třeba ta svoboda, to, že člověk nemůže odjet někam pryč, třeba na deset let bez souhlasu toho partnera, tak to může třeba někdo vnímat jako negativum, ale já to teď momentálně nevnímám.“

ONA: „Ty negativa někdo bude vnímat, kde ten partner jakoby toho druhého v nějakém smyslu ohraničuje jo, nebo omezuje. Pokud člověk cítí taková omezení a v druhém, no, pokud cítí taková omezení tak, (*pomlka*) to může vnímat jako negativum, jo. Ale to už je prostě věc toho druhého, který prostě jaksi uplatňuje to neustálé omezování a kontrolu.“

„Jaké si myslíte, že jsou důležité hodnoty v tom manželství?“

ON: „Já si myslím, že asi ta nejdůležitější hodnota je důvěra, to, že v tom manželství vzniká prostor pro tu důvěru a ona vlastně roste s tím, jak, jak postupuje v čase to

manželství nebo jak zraje to manželství nebo ten vztah, takže asi pro mě hodnota je důvěra. Možná další hodnota je to, že je člověk přijímaný, akceptovaný nebo milovaný takový, jaký je, to je hodnota, důležitá. Ty už ses zmínila o tom bezpečí, a...“

ONA: „Já si myslím, že je to i takový určitý rozvoj, protože ten partner dokáže odkrýt v tom druhém třeba takové, takové dimenze, takové jako dary, nebo různá obdarování, která ten člověk nevidí a pro mě prostě, já si myslím, já osobně, že jsem se nějakým způsobem rozvinula v manželství. A samozřejmě kdybych třeba měla jiného partnera, tak se to nestane, možná. Kdybych se nevdala, tak by se to taky asi nestalo. Ale pro mě osobně jako hodnotu to mělo i rozvoj, a to rozvoj jak osobnosti a rozvoj i jako vztahu vůči Bohu, protože manžel pracuje v duchovní oblasti, tak pro mě tady tento rozvoj znamenal hodně.“

ON: „Já bych to taky zmínil ten rozvoj, protože zase mě manželka umožnila i to, že jsem třeba cestoval, vystudoval jsem a tak dál, takže mě taky neomezovala. Byl tam ten osobnostní rozvoj a taky to necítím jako ten vztah nebo to manželství jako něco, co by mě svazovalo. Cítím se v tom svobodně, dokonce mám dost velkou míru toho, co si rozhoduju sám, jo a necítím, jako že bych byl omezován.“

ONA: „Já to teďka taky cítím, že tím, že studuju, manžel mi to umožnil a jako znám spolužačky, které to nemají ani jakoby duchovní nějaký zázemí a manžel jim zabraňuje, ony se učí v noci pod peřinou, aby to neviděl, a já tady v tom mám takovou svobodu, chápavost, prostě přejícnost, a tak za to jsem vděčná. Skutečně ten rozvoj, musím říct, je obrovská hodnota pro mě.“

„Co je podle vás důležité pro fungující manželství?“

ON: „Já si myslím, že asi nejdůležitější je společně trávený čas a já vím, že my ho moc nemáme spolu. Možná i kvůli tomu studiu, možná kvůli té práci takové a dětem, které jsou v mladém věku, taky vyžadují nějakou pozornost a tak, takže ten společně trávený čas je, je důležitý. A taky společný, nějaký společný cíl, který sledují, naplňují, věnují se nějaké společné vizi, kterou uskutečňují, že kromě toho, že jsou spolu, tak aby měli taky spolu nějaký život.“

ONA: „Aby spolu mluvili o problémech, které nastanou, a právě nic zametali pod koberec, a aby i vlastně ta, myslím, že způsob výchovy dětí, aby byl taky šel nějakým jedním směrem. Protože stává se, že právě výchova dětí nebo rozdílný názor na to, jak by se dítě mělo zachovat jednoho a druhého partnera, může způsobit i neshody.“

ON: „A ty modely jsou různé, protože každý z partnerů je jiný, modely jsou vždycky různé a vždycky jdou dále a člověk vychází z toho modelu, který sám prožil.“

ONA: „Pak je důležité, aby každý sám člověk začal vždycky u sebe, a nenechají jakoby ještě zpětně rodiči ovlivňovat jeden partner tím rodičem, druhý partner tím, a potom si myslím, že to musí být hodně těžké. Takže...“

ON: „Ještě důležitá věc je ta samostatnost toho páru, to znamená, že jsou nezávislí na těch, na těch dalších rodinách nebo na svých rodičích, protože se často stává, že se do toho rodiče vměšují a pro nás to byl vlastně taky takový (*nesrozumitelně*) kámen, že se, že se ten partner postaví k tomu partnerovi a nestojí při konfliktech na straně třeba svých rodičů, jo, že by si vytvářel jakousi alianci, koalici proti partneru. Takže to, to je pro mě důležité nebo ta hodnota je v tom, že, že pro mě je partner manžel/manželka je nejbližší partner, bližší než mí rodiče nebo než můj kamarád/kamarádka. Prostě je ten nejbližší.“